

Täysistunto

Torstai 4.6.2026 klo 16.01—19.27

Täysistunto alkoi klo 16.01. Täysistunto päättyi klo 19.27.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (16.01—18.00) ja toinen varapuhemies Tarja Filatov (18.00—19.27).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Petteri Orpo
valtiovarainministeri Riikka Purra
puolustusministeri Antti Häkkänen
ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio
opetusministeri Anders Adlercreutz
ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala
kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen
sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand
tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie
liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Mika Poutala

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla oleville ministereille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Toivottavaa tosiaan on, että kukin kysymys osoitetaan yhdelle paikalla olevista ministereistä. Pyydän myös, että rauhallisesti kuunnellaan, mitä on kysyjällä asiaa, ja myöskin vastaukset. Koska hyvin paljon tulee palautetta kyselytunnin jälkeen hälinästä täällä salissa, niin nyt pysytään rauhallisina, eikö niin? Näin on päätetty.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

2.1. Suullinen kysymys hoitoonpääsystä (Kim Berg sd)

Suullinen kysymys SKT 94/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten mennään näihin kysymyksiin. Ensiksi aloittaa sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä, ja siellä on edustaja Berg. Olkaa hyvä.

Keskustelu

16.02 **Kim Berg sd:** Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, te väititte täällä salissa vain kolme kuukautta sitten, että hoitojonojen kasvu on pysähtynyt Suomessa ja hoitoonpääsystä ”perusterveydenhuollon osalta ollaan suhteellisen samassa tilanteessa”. Arvoisa pääministeri, te ette ilmeisesti tuolloin tienny, mistä puhutte. THL:n tuoreet tilastot kertovat aivan muuta kuin teidän sananne. Terveyskeskuslääkärille pääsee aiempaa hitaammin. Vielä viime vuoden tammikuussa 68 prosenttia potilaista pääsi lääkäriin kahdessa viikossa. Tänä vuonna tammikuussa vastaava luku oli enää 57 prosenttia, ja huhtikuussa se laski jo 55 prosenttiin. Pääministeri Orpo, tunnistatteko te hallituksessa viimein hoitoonpääsystä todellisuuden, joka näkyy tavallisten ihmisten arjessa, vai oletteko päättäneet edelleen pitää laput silmillänne?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten vastaaja. Siellä on ministeri Rydman. [Vasemmalta: Orpolta kysyttiin!]

16.03 **Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin on huomattava se, mitä tulee erikoissairaanhoidon, että hoitoonpääsy on parantunut ja päästään nopeammin, ja tämä on iloinen uutinen. Eli kaikista vakavimmissa sairauksissa entistä nopeammin pääsee hoitoon, ja tästä on syytä olla iloinen. [Vasemmalta: Sakkomaksu tulee!] Mutta kysyjä on sinänsä täysin oikeassa siinä, että valitettavasti perusterveydenhuollon puolella on tullut hieman takapakkia. Tämä on tietysti asia, johon on syytä kiinnittää erityistä huomiota, koska mitä paremmin se perusterveydenhuolto toimii, sitä vähemmän tulee painetta sitten myöskin sinne erikoissairaanhoidon puolelle. [Aino-Kaisa Pekonen: Näin on!] Juuri tämän johdosta tämä hallitus on nyt päättänyt niin merkittävästi panostaa tähän omalääkärimalliin, joka lähtiessään kunnolla käyntiin, tulee merkittävästi vaikuttamaan myönteisellä tavalla myöskin siihen, että perusterveydenhuollon puolella päästään ajoissa hoitoon ja että turhat käynnit karsiutuvat ja vastaavasti päästään sitten oikea-aikaisempien diagnoosien piiriin mahdollisimman ripeässä aikataulussa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Sieltä edustaja Berg jatkaa.

16.04 **Kim Berg sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suorastaan hätkähdyttävä tilanne on lasten ja nuorten kohdalla. Heidän lakisääteiseen hoitotakuunsa pitäisi olla kaksi

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

viikkoa. Sitä te ette onneksi pidentäneet kolmeen kuukauteen, mutta mitä on silti tapahtunut teidän vahtivuorollanne: joulukuussa 24 vielä 71 prosenttia alle 23-vuotiaista pääsi lääkärille kahdessa viikossa, nyt osuus on pudonnut 48 prosenttiin. Siis käytännössä vain alle puolet lapsista ja nuorista saa hoitoa ajallaan, koska te pidensitte hoitotakuun kolmeen kuukauteen tammikuussa 25 ja samalla veitte hyvinvointialueilta rahat.

Miten te, pääministeri Orpo, selitätte suomalaisille perheille sen, että lapset ja nuoret eivät pääse lääkäriin? Tässä ei voita kukaan, ei ainakaan nuori eikä yhteiskunta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.06 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kysymyshän on äärettömän tärkeä. Sujuva hoitopääsy on kuitenkin meidän terveydenhuoltojärjestelmän aivan olennainen osa, ja kuten varmasti tiedätte, hallitus ja virkamiehet ja meidän ammattilaiset hyvinvointialueilla tekevät kaikkensa, että nämä saadaan sujumaan, ja sitä työtä pitää jatkaa. Tämä lasten ja nuorten hoitopääsyn lakisääteinen hoitotakuu ei valitettavasti toteudu tällä hetkellä tyydyttävästi, ja hallitus aikoo tähän puuttua. Se on asia, joka pitää saada kuntoon.

Mitä tulee sitten taas lasten ja nuorten mieliterveyspalveluihin, niin terapiatakuu, joka astui voimaan 1.5., näyttäisi toimivan. Siitäkin nyt odotetaan lisää tuloksia, mutta se on ollut erittäin tärkeä uudistus.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Krista.

16.06 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jokainen meistä haluaa, että lapset saisivat palvelut. Mitä pääministeri äsken viittasi terapiatakuuseen, niin kyllä pettymys suomalaisille oli se, että senkin toimiala kutistettiin niin pieneen, ettei sillä todellista vaikuttavuutta ole. [Ben Zyskowitz: Te ette saaneet sitä ollenkaan aikaan!]

Me pidimme kiinni siitä, että hoitotakuuta ei romutettaisi, mutta ikävä kyllä kukaan ei voinut ymmärtää, että hallitus päätti, että kun siis 68 prosenttia suomalaisista pääsi hoitoon lääkärille kahdessa viikossa, niin te ajattelitte, että siitä voidaan säästää. Tästä säästöpäätöksestä kysyimme ja ihmettelimme, kuinka kalliiksi se tosiasiasa tulee, koska kaikkein kalleinta sotehoitoa on se, että seisotetaan ihmisiä aina jossakin jonossa. Ja minä en itse vieläkään ymmärrä, miten te voitte pystypäin valtioneuvostossa tässä seisoa ja puolustaa tätä luomustanne, että hoitoon pääsee jatkossa kolmessa kuukaudessa. Me olemme täällä useita kertoja kysyneet, [Puhemies: Aika! Kysymys!] eikö 55 prosenttia hoitopääsijöistä ole liian vähän. Ja nyt, pääministeri, kysynkin: otatteko sananne takaisin? Tilanne on radikaalisti muuttunut huonompaan, eikä niin kuin sanoitte, että on ihan sama. [Puhemies: Kysymys! — Perussuomalaisten ryhmästä: Aika!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten ministeri Rydman.

16.08 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin terapiatakuusta: Tämä hallitus tosiaan säätöi lasten ja nuorten terapiatakuun, jota aiemmat hallitukset eivät olleet säätäneet. [Ben Zyskowitz: Te vain puhuitte!] Niissä tiedoissa, mitä nyt alustavasti olemme siitä saaneet, itse asiassa se on

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

toiminut aika hyvin. Totta kai on niin, että ei sitä terapiatakuuta kohdenneta niille, joille jokin muu interventio toimii paremmin. Siinä on totta kai oma rajauksensa, jotta saadaan kohdennettua se takuu juuri niille, jotka sitä eniten tarvitsevat.

Se on ihan totta, että mitä tulee tämänhetkisiin hoitojonoihin perusterveydenhuollon puolella, niin siellä on todella paljon tekemistä ja tilanne ei tällä hetkellä vielä ole tyydyttävä tai hyvä niiden osalta. Mutta juuri tämän johdosta tämä hallitus kehittää tätä omalääkärimallia, joka nopeuttaa hoitopääsyä aivan olennaisesti. Siihen liittyviin hankkeisiin käytetään nyt 40 miljoonaa euroa. Hyvinvointialueet ovat lähettäneet erittäin hyviä hakemuksia. Tämä sisältyy nyt myöskin meidän lisätalousarvioon, millä tavoin nyt sitten pystytään ottamaan huomioon näitä hyvinvointialueiden suunnittelemissa hankkeissa. [Puhemies koputtaa] Tällä tavoin pääsemme myöskin [Puhemies koputtaa] hoitojonojen lyhentämiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Myönnän vielä pääministerille puheenvuoron, olkaa hyvä.

16.09 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni asiasta vastaava ministeri Rydman vastasi erinomaisesti tähän, mutta totean nyt omalta osaltani vielä nämä perusasiat: Hallituskauden aikana erikoissairaanhoidon hoitojonot on painettu alle puoleen. Perusterveydenhuollossa on valitettavasti vielä tekemistä, mutta siellä se taso on siis hieman parempi kuin silloin, kun edellinen hallitus lopetti. [Krista Kiuru: Siis mitä te puhutte?]

On otettu jonkun verran takapakkia. Tämä tiedostetaan, ja me teemme korvaavia toimenpiteitä. Yksi keskeinen on ministeri Rydmanin mainitsema omalääkärimalli, jolla nimenomaan pyritään parempaan henkilökohtaiseen palveluun, nopeampaan hoitopääsyyn ja hoitosuhteen jatkuvuuteen. [Krista Kiuru: Omalääkäriin toteutuminen vaatii 150 miljoonaa rahaa!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Lindén.

16.10 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Omalääkärijärjestelmä ja hoitotakuu ovat kuin vasen ja oikea jalka. Omalääkärimalli, jota SDP tavoittelee kaikille suomalaisille ja jonka alkusanat lausuttiin edellisen hallituksen aikana, kun Juha Auvisen johdolla tehtiin mietintö siitä, millainen sen tulisi Suomessa olla, edellyttää sitä, että hoitotakuu toimii, koska vain jos pääsee terveyskeskukseen, voi jatkaa hoitoa omalla lääkärillä. Mitä tulee terapiatakuuseen, niin sen ensimmäinen askel on terveyskeskukseen pääsy. Jos ei pääse terveyskeskukseen kahdessa viikossa, ei terapiatakuukaan toteudu, koska se on sen ensimmäinen askel.

Tässä Helsingin Sanomissa, jossa referoitiin tätä THL:n tutkimusta, jonka ympärillä keskustelu nyt pyörii, oli toisella sivulla aivan erinomainen kirjoitus, joka meidän kaikkien tässä salissa kannattaisi lukea, ”Terveystieteiden tutkimus: Terveystieteiden tutkimus”. Sen oli laatinut Päivi Korhonen, juuri edesmennyt yleislääketieteen professori Turun yliopistosta. Siinä sanotaan, että pitäisi voimakkaasti siirtää painopiste perusterveydenhuoltoon ja nimenomaan sinne julkiseen perusterveydenhuoltoon, terveyskeskuksiin. [Puhemies koputtaa] Onko tämä hallituksen linja?

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Rydman.

16.11 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä, tämä on hallituksen linja, että painopistettä tulee siirtää sinne perusterveydenhuollon puolelle, koska totta kai on aina sillä tavoin, että jos pystytään varhaisessa vaiheessa diagnosoimaan oikein ja jos pystytään varhaisessa vaiheessa kartoittamaan mahdolliset terveysriskit, niin se lisää aina parempaa ennustetta myöskin siihen, että sitten jos sitä erikoissairaanhoidon ylipäätään tarvitaan, päästään paljon pienemmillä kustannuksilla ja ennuste on paljon parempi.

Voimme sinänsä olla tyytyväisiä siitä, että siellä erikoissairaanhoidon puolella tosiaankin hoitojonot ovat lyhentyneet ja entistä nopeammin pääsee hoitoon silloin kun on kyse näistä kaikista vaikeimmista sairauksista ja vaativimmista terveysjutuista, mutta ennen kaikkea nyt meillä painopisteenä on se, että pitää parantaa hoitopääsyä siellä perusterveydenhuollon puolella, juuri niin kuin edellä kuvasitte, ja siihen meidän keskeisin työkalumme on tämä omalääkärimallin kehittäminen. Se on lähtenyt itse asiassa varsin hyvin liikkeelle. Meillä on jo yli puolitoista miljoonaa suomalaista, joille on kyetty nimeämään omalääkäri tavalla tai toisella, [Puhemies koputtaa] ja tähän eivät edes sisälly työterveyshuollon asiakkaat.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen.

16.12 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin tämän THL:n raportin mukaan viime vuonna erityisesti 0—22-vuotiaiden lasten ja nuorten hoitopääsy hidastui, ja se on vakava asia.

Kerron myös omakohtaisen esimerkin: Oma tyttäreni sai viime syksynä 0—7 vuorokautta -kiireellisyysasteella HUSin kipupoliklinikalle lähetteen. Meni 15 vuorokautta, kunnes hän sai sähköisen vastauksen: ”Olemme vastaanottaneet lähetteenne. Hoitojonot ovat 7—8 kuukautta.” Tämä on tämän päivän arkea. Kipupotilaalle tuo aika on kovin pitkä ja musertava tieto kohdatessaan. Siinä myös 24-vuotias nuori on työkyvyttömänä, kunnes on saanut avun kipuihinsa.

Teillä on 500 miljoonaa euroa yksityisiin kokeiluihin. Tuolla rahalla hyvinvointialueilla voitaisiin huolehtia siitä, että hoitoon pääsee nopeammin. [Puhemies: Aika!] Olisitteko te valmiit tekemään tämän arvovalinnan muutoksen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sieltä sitten ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.14 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus haluaa edistää oikea-aikaista hoitopääsyä. Kun tässä lähdettiin liikkeelle tästä lasten ja nuorten hoitopääsystä, niin pidän kanssa haasteena sitä, että me emme ole tehneet muutoksia siihen hoitotakuuseen lasten ja nuorten osalta. Se on edelleen 14 päivää, mutta se ei toteudu tällä hetkellä. Se on vakava puute, ja myöskin siihen aiomme ohjata hyvinvointialueita puuttumaan, että se on saatava kuntoon. Sen sijaan tämä terapiatakuu, jonka toimme, on lähtenyt jo helpottamaan psykiatriseen hoitoon pääsyä, ja se on hieno ja tärkeä asia.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Mitä tulee sitten laajempaan hoitopääsyyn, niin nyt on hyvä nähdä myöskin näitä uusia välineitä, joita olemme ottaneet käyttöön. Digiklinikalla esimerkiksi voi saada ihan kymmenessä minuutissa yhteyden sinne hoitavaan tahoon, ja erittäin moni saa sieltä myöskin vastauksia ja polun eteenpäin. Se kannattaa ottaa huomioon, vaikka se ei täällä näy. Myöskin se Kela-kokeilu yli 65-vuotiaille on tuotu juuri tätä varten, [Vasemmalta: Se ei ole toiminut!] että ihmisten on mahdollista päästä nopeasti julkisen terveydenhuollon hinnalla sinne hoitoon.

Ja vielä, jos katsomme tätä hoidon jatkuvuutta, niin itse asiassa nostaisin, että meidän ei pidä katsoa pelkästään sitä, pääseekö sinne hoitoon oikeassa ajassa, vaan että se hoidon jatkuvuus myöskin toimii. Siihen tähdätään [Puhemies koputtaa] tällä omalääkärimallilla, [Puhemies koputtaa] eli on tuttu lääkäri, jonka kanssa voidaan myöskin [Puhemies: Aika!] jatkaa. [Välihuutoja vasemmalta]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen.

16.15 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmisten luottamus sosiaali- ja terveyspalveluihin on kärsinyt ja suorastaan romahtanut, [Ben Zyskowitz: Soteuudistuksen vuoksi!] mutta hyvä uutinen on se, että sitten kun ihminen lopulta pääsee hoitoon, niin useimmat suomalaiset ovat tyytyväisiä: hoito on hyvää, suomalaiset hoitoalan ammattilaiset osaavat asiansa. Mutta se hoitopääsy on ongelma, ja sen vuoksi SDP on puolustanut hoitotakuuta ja hoitopääsyä.

Nyt, pääministeri Orpo, teidän aikananne hoitopääsy sinne terveysasemalle lääkärin vastaanotolle on hidastunut. Ne jonot ovat kasvaneet. Te olette kuvannut sitä jonkin verran takapakiksi, mutta tilannetta suhteellisen samaksi. Mutta mikä se on se ihmisen arki? Voitteko te olla niin vieraantunut sen ihmisen arjesta, joka varaa aikaa lääkärin vastaanotolle, ja kolme kuukautta kestävätkin ne jonot teidän hoitotakuulainsäädäntönne mukaisesti? Voitteko te, pääministeri, tunnustaa, että syy näiden jonojen kasvamiseen on se teidän päätöksenne romuttaa toiminut hoitotakuulainsäädäntö? Voitteko te tämän tunnustaa, ja mikäli näin on, [Puhemies koputtaa] voisimmeko me palauttaa tämän hoitotakuun, joka on turvannut hoitopääsyä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Aika. — Sitten ministeri Rydman.

16.16 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin on syytä muistaa, että oli hoitotakuu yhtä tai toista, niin olennaista on se, päästäänkö siihen. Hoitotakuitahan voi asettaa vaikka minkälaisiksi, mutta jos ei niihin päästä, [Välihuutoja vasemmalta] niin silloin meillä on ongelma jossakin muussa päässä kuin siinä, mikä se hoitotakuu on.

Nyt on syytä edelleenkin alleviivata sitä, että tosiaan hoitopääsy erikoissairaanhoidon puolella, siis niiden vaativimpien sairauksien ja muiden puolella, on nimenomaisesti parantunut. [Krista Kiuru: No mutta ei se tästä hallituksesta johdu!] Nykyisin pääsee nopeammin ja helpommin hoitoon. — Ilmeisestikin, täällä kun oppositio huutaa, että se ei johdu hallituksesta, niin kaikki myönteinen johtuu aina jostain muusta kuin hallituksesta, mutta negatiivinen johtuu sitten hallituksesta. Näinhän se menee.

Yhtä kaikki olennaista on se, että te olette aivan oikeassa siinä, että perusterveydenhuollon puolella valitettavasti järjestelmämme tällä hetkellä on sellainen,

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

että se ajaa tilanteisiin, joissa hoitopääsy ei ole niin nopeaa kuin sen kuuluisi olla. Juuri tähän haluamme puuttua, ja siihen meidän keskeisin työkalumme on tämän uuden omalääkärimallin rakentaminen yhdessä alueiden kanssa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ojala-Niemelä.

16.17 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olette kipanneet satoja miljoonia euroja Kela-korvauksiin, mutta samaan aikaan sillä samalla rahalla, jos se olisi osoitettu hyvinvointialueille, olisi saatu perusterveydenhuolto kuntoon ja omalääkäri kaikille suomalaisille sen sijaan, että se on nyt puoleltoista miljoonalla suomalaisella. Hoitotakuusta on luovuttu, ja seurauksena ovat jonot pidentyneet. Meillä Lapin hyvinvointialueella on omalääkärijärjestelmä käytössä. Meillä on väestö jaettu alueittain, tiimeittäin, ja siellä samalle lääkärille ja hoitajalle, ja se on johtanut jonojen lyhentymiseen. Eli se on aivan oikea suunta. On selvää, että kun omaa sairaushistoriaa ei tarvitse kertoa kerta toisensa jälkeen eri ihmiselle, vaan siellä on vastassa sama ihminen, joka tuntee suvun historian sairauksien osalta, niin se helpottaa ja nopeuttaa sitä käyntiä.

Milloin saatte lanseerattua tämän omalääkärijärjestelmän noille lopuillekin kuin tuolle puoleltoista miljoonalle suomalaiselle?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Rydman.

16.18 **Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin se, että nyt on jo saatu nimettyä omalääkäri puoleltoista miljoonalle suomalaiselle, on valtava määrä ensinnäkin ottaen huomioon sen, että siihen ei ole edes laskettu niitä työterveyshoidon piirissä olevia. Kuten edustaja oikein sen kuvasi, tämä on aivan keskeinen, oikea suunta, mihin alueilla pitää mennä. Osalla alueista ollaan jo aika pitkälläkin tämän kanssa.

Todellakin on niin, että haluamme tässä myöskin antaa hyvinvointialueille mahdollisuuksia kehittää niitä omanlaisiaan omalääkäri-, omatiimimalleja, ja tätä varten olemme varanneet vielä 40 miljoonan euron erillisen määrärahan, jota nyt hyvinvointialueet ovat hakeneet. He ovat tehneet erittäin hyviä uusia hakemuksia ja ideoineet, miten he voisivat vielä kehittää tätä omalääkärimallia paremmaksi näiden hankkeiden puitteissa.

Todellakin on niin, että se, että aina kohtaa sen saman hoitajan ja saman lääkärin, joka jo tuntee entuudestaan potilaan asian, vähentää tarpeettomia käyntejä, parantaa hoidon oikea-aikaisuutta, ja kun se järjestelmä on ollut riittävän pitkään käytössä, se on omiaan myöskin lyhentämään hoitopääsyn määräaikoja. [Aki Lindén: Leikkasitte 130 miljoonaa terveyskeskuksilta!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mattila.

16.19 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun Raahan ja Oulaskankaan sairaaloiden yöpäivystykset lopetettiin, ihmisille luvattiin, että ambulanssit kyllä kulkevat ja hoitoon pääsee. Nyt eduskunnan käsittelyssä oleva hallituksen esitys ensihoidon palveluiden ja ambulanssikuljetusten rahoituksesta tulee

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

vähentämään Pohteen alueelta kolme ensihoidon yksikköä. [Keskeltä: Ohhoh!] Pohde, kuten monet muutkin hyvinvointialueet, on talousahdingossa, ja jo tämän kevään aikana on säästösyistä vähennetty kolme ensihoidon yksikköä. Enää ei kestä vähentää.

Arvoisa ministeri Rydman, kyllä meistä Pohjois-Pohjanmaan ihmisistä tuntuu, että nyt lyödään lyötyä. Ensin lopetettiin pienten sairaaloitten yöpäivystykset, ja seuraavaksi vähenevät ambulanssitkin. Mitä te vastaatte näille ihmisille tilanteessa, jossa Pohdekin pitää tilannetta vakavana?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeri Rydman

16.20 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Mattila, te maalailitte aivan perusteettomia kauhukuvia aikanaan Oulaskankaan yöpäivystyksen lopettamisen osalta, [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin! — Välihuutoja keskeltä ja vasemmalta] ja mitkään niistä kauhukuvista, joita te vääristellen silloin piditte yllä, eivät ole toteutuneet. Nyt te jatkatte tätä samaa vääristelevää linjaanne myöskin tämän ambulanssiasian osalta. [Krista Kiuru: Siis tämä on kyllä käsittämätöntä!] Tässähän on kyse nimenomaan siitä, [Hälinää — Puhemies koputtaa] että annetaan hyvinvointialueille mahdollisuus itse paremmin hallinnoida sitä sairaankuljetus- ja ambulanssiasiaa. [Välihuutoja] Ja kun te kysyitte, mitä haluamme vastata Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen väelle siitä, että olemme tällaisen esityksen tuoneet, [Anne Kalmari: Ruumisauto riittää!] niin vastaamme, että Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuehan on kannattanut tätä esitystä, kannattaa esitystä ja toteaa, että tämä on hyvä ja tarpeellinen esitys, [Hälinää — Puhemies koputtaa] joka mahdollistaa hyvinvointialueille paljon aiempaa tarkoituksenmukaisemman tavan järjestää sairaankuljetus- ja ambulanssiasiat, joten erittäin hyvä uutinen sekini.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, nyt kuunnellaan kaikessa rauhassa. Kysytään ja kuunnellaan. — Sitten seuraavaksi edustaja Forsgrén.

16.22 Bella Forsgrén vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilanne on kriittinen. Hoitojonot ovat pitkät, ja ihmisten oikeus saada oikea-aikaisesti palveluita ei tällä hetkellä toteudu. Erityisen huolissani olen lasten ja nuorten tilanteesta. Heillä tosiaan olisi oikeus kahden viikon sisällä päästä hoitoon, mutta tämä oikeus nyt ei toteudu. Tämä ei ole lupaus, vaan tosiaan lasten ja nuorten osalta oikeus. Olisinkin kysynyt hallitukselta: kai te edes lasten ja nuorten oikeudesta saada oikea-aikaista hoitoa huolehditte?

Arvoisa pääministeri Orpo, teidän hallituksenne perusteli hoitotakuun romuttamista väittämällä aikanaan, että tiukempi hoitotakuu ei toiminut ja jonot olivat pidentyneet, mutta THL:n tilastot sanovat suoraan päinvastaista. Edellisen hallituksen politiikka toimi: jonot perusterveydenhuoltoon alkoivat lyhentymään, ja hoitoonpääsy parantui. Nyt kun hoitotakuu on romutettu ja rahoitusta leikattu, tilastot kertovat jälleen selvää kieltä: hoitoonpääsy on merkittävästi heikentynyt. Data ei valehtele. Arvoisa pääministeri, kysyisinkin teiltä: mitä te sanotte niille sadoilletuhansille suomalaisille, joiden hoitoonpääsy on heikentynyt teidän hallituksen tekemän politiikan seurauksena? [Ben Zyskowitz: Eihän lasten hoitotakuuseen ole edes koskettu!] — Rahaa on leikattu.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pääministeri Orpo.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

16.23 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että se tilanne on nyt heikempi kuin se oli vuosi tai kaksi sitten, mutta jos katsotaan koko hallituskauden aikana, niin se on hieman parempi kuin silloin kun edellinen hallitus lopetti. [Vasemmalta: Ei ole! — Välihuutoja]

Me teemme töitä sen eteen, että me saamme tämän koko järjestelmän toimimaan. Me ollaan tehty sitä hallituksessa lainsäädännön muodossa. Me ollaan tehty sitä yhdessä hyvinvointialueiden kanssa. Sitä tekevät kymmenettuhannet ammattilaiset ympäri Suomen. Vain ja ainoastaan tavoitteena on, että suomalainen ihminen pääsee hoitoon, kun sitä tarvitsee. Esimerkiksi erikoissairaanhoidon osalta hoitopääsy toteutuu nyt paljon paremmin. Kyllä, siellä on pystytty purkamaan korona-aikana kertynyttä jonoa, mikä on täysin ymmärrettävää.

Asiat menevät eteenpäin. Tämä puolitoista miljoonaa ihmistä omalääkärin piiriin ja omatiimi-, omalääkäri- ja omahoitajamallin kehittäminen ovat hienoja asioita, joilla me korjaamme tätä ongelmaa. Nämä ovat hienoja asioita. Samaan aikaan kun me luovuimme mekaanisesta hoitotakuusta, me olemme pystyneet purkamaan, muistaakseni sadoissa miljoonissa, vuokralääkäreille maksettavia korvauksia ja pystytty käyttämään niitä niiden omien lääkäreiden ja hoitajien palkkoihin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Aika. Kiitoksia. — Edustaja Pekonen.

16.24 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Uskon, että me kaikki olemme tässä salissa samaa mieltä siitä, että jokaisen on päästävä ajoissa hoitoon, mutta, arvoisa pääministeri, ette te oikein suostunut tässä myöntämään, että tämä perusterveydenhuollon hoitotakuu ei toimi. Hoitopääsy on vaikeutunut. THL:n raportti, joka tällä viikolla on julkaistu, kertoo siitä, että suomalaiset joutuvat odottamaan hoitopääsyä entistä pidempään, ja tämä on pitkä aika jokaiselle ihmiselle, joka odottaa omaa aikaansa sinne hoitoon. Tästä me vasemmistoliitossa varoitimme silloin, kun hallitus päätti pidentää tätä hoitotakuuta kahdesta viikosta kolmeen kuukauteen.

Arvoisa ministeri Rydman, te tuossa aikaisemmin puhuitte turhista käynneistä. Nyt haluan kysyä teiltä: mikä teidän mielestänne on se turha käynti sinne terveydenhuoltoon, kun tälläkin hetkellä tulee erittäin paljon viestiä siitä, että ihmisten on erittäin vaikea päästä vastaanotolle?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Rydman.

16.25 **Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Turha käynti on sellainen, jolla asiakas ei saa sitä tarvitsemaansa hoitoa, jolloin käydään läpi esimerkiksi samoja asioita, joita ollaan käyty jo monta kertaa aiemminkin. Tähän juuri viittasin sillä, että kun saamme paremman omalääkäri-, omatiimimallin, jossa hoitohenkilökunta jo valmiiksi tietää, mistä on kyse, mikä on hoitohistoria, mitä on aiemmin käyty läpi, niin silloin tällaisia käynnejä, joilla ei saavuteta terveyshyötyjä, pystytään vähentämään ja kohdentamaan aikoja niille, jotka aidosti niitä tarvitsevat.

Todellakin, kuten itsekin edellä kuvasitte, se, että meillä on hoitotakuu, joka ei kuitenkaan toteudu, se paperilla oleva hoitotakuu ei silloin auta. Me tarvitsemme silloin järjestelmätason muutoksia, ja juuri tähän me tähtäämme. Me emme säädä paperille

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

jotakin hoitotakuuta, joka ei käytännössä toimi, [Krista Kiuru: Olettehan säätäneet hoitotakuusta!] vaan me rupeamme rakentamaan hyvää omalääkäri-, omatiimimallia, jossa varmistamme sen, että hoidon jatkuvuus ja asiakkaan tuntemus on myöskin hoivahenkilökunnalla mahdollisimman hyvä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohi.

16.26 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kohtuullisilla terveydenhuollon asiakasmaksuilla on myös merkitystä hoitoonpääsulle. Otan esimerkin lapsesta, jolle tehdään umpisuolenleikkaus: Kun hallitus aloitti, tästä operaatiosta ja kolmesta sairaalapäivästä meni asiakasmaksua 125 euroa. Kun hallitus lopettaa, tästä samasta operaatiosta menee 470 euroa, [Vasemmalta: Oho!] siis lähes 500 euroa. Se on iso summa kenelle perheelle tahansa. [Vasemmalta: Kyllä!] Siksi kysyn teiltä, ministeri Rydman: onko teidän mielestänne tällaisessa tilanteessa tämä asiakasmaksu perheelle kohtuullinen, ja onko teillä hallituksella tarkoitus, että ihmiset joutuvat maksamaan terveyspalvelut kahteen kertaan, ensinnä veroilla ja sen jälkeen vielä Euroopan korkeimmilla asiakasmaksuilla? [Aino-Kaisa Pekonen: Hyvä kysymys!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Rydman.

16.27 **Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eivät nämä asiakasmaksujen korotukset miellyttäviä päätöksiä ole, eikä se ole alkuunkaan miellyttävä tilanne, että olemme siinä taloudellisessa tilanteessa, jossa olemme. Te olette itsekkin talousmies, arvoisa edustaja Lohi, ja ymmärrätte oikein hyvin sen, että julkisen taloutemme tila on kovasti kurja. Samalla on kuitenkin syytä muistaa, mitkä ovat meidän vaihtoehtomme: velkaantua entistä nopeammin, korottaa veroja vai karsia palveluita? Ehkä sitten tässä kokonaisuudessa kuitenkin asiakasmaksujen korotukset, niin ikäviä kuin ne ovatkin, ovat päätöksinä sieltä vähemmän haitallisesta päästä. [Välihuutoja vasemmalta — Krista Kiuru: Oho, olipa erikoinen ajatus!]

Täytyy kuitenkin muistaa se, että useimmat näistä asiakasmaksujen korotuksista, joita tällä hetkellä on jouduttu valitettavasti tekemään, kohdistuvat sellaisiin operaatioihin, joita ei hirvittävän monta kertaa elämän aikana yleensä kohdalle osu. Lisäksi meillä on myöskin maksukatot, jotka tulevat aika nopeasti vastaan. Eli jos vuoden aikana on tullut erityisen paljon asiakasmaksuja, niin lopulta [Puhemies koputtaa] niitä ei sitten enää peritä. Kohtuullistamista pystytään myöskin hakemaan eräissä tapauksissa.

2.2. Suullinen kysymys hoitoonpääsystä (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 95/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Harkimo.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Keskustelu

16.29 **Harry Harkimo liik:** Kiitos, arvoisa puhemies! Yksi kysymys tähän, ennen kuin kysyn oman kysymykseni: Sanoitte, että erikoissairaanhoidon pääsee nopeammin tänä päivänä. Miten se on mahdollista, koska kun sinnehän ei pääse muuten kuin terveyskeskusten ja muiden läheteillä, niin miten sinne voi päästä — onko teillä joku ohituskaista siihen, miten terveyskeskukseen mennään? [Eduskunnasta: Hyvä kysymys!] Minä en voi ymmärtää tätä.

Mutta kysymykseni kuuluu siihen, että nyt kuitenkin meillä on neljä aluetta — Etelä-Karjala, Kymenlaakso, Satakunta ja Pohjois-Savo — jotka ovat tehneet isot tappiot. He eivät saa yhtään lisärahaa valtiolta ensi vuonna, ja kun kuitenkin tulee viiden prosentin palkankorotukset sekä tulee inflaatiot, niin millä tavalla tämä hoitoonpääsy nopeutuu, koska ainoa tapa, millä he voivat säästää, on irtisanoa henkilökuntaa? Voitteko selittää minulle, ministeri Rydman, millä tavalla tämä hoitoonpääsy nopeutuu?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja ministeri Rydman.

16.30 **Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin toden totta asia on niin, että erikoissairaanhoidon puolella hoitojonot ovat lyhentyneet aivan merkittävästikin tämän hallituksen aikana. [Krista Kiuru: Ja joka toinen odottaa sinne pääsyä!] Eli siis toisin sanoen on näin, että silloin kun on se kaikista vakavin sairaus, kaikista vaativimmat hoidot, niin nykyisin pääsee nopeammin hoitoon kuin aiemmin.

Mutta samalla pitää paikkansa, että perusterveydenhuollon puolella on otettu jonkin verran takapakkia, ja juuri tätä ongelmaa pyrimme ratkaisemaan paremmalla hoidon jatkuvuudella. Ei suinkaan ole niin, että hyvinvointialueiden ainut säästämisen vaihtoehto olisi se, että irtisanoaan henkilökuntaa, mutta paremmalla hoidon jatkuvuudella, jota pyrimme tukemaan myöskin tällä omalääkärimallin erityisrahoituksella, jota hyvinvointialueille suunnataan, [Suna Kymäläinen: Teillä on varattu siihen 40 miljoonaa, minkä Etelä-Karjala säästi!] pystytään tekemään hoitoketjuja tehokkaammiksi ja hoidon jatkuvuus paremmaksi, mikä myöskin silloin, kun se aidosti toimii, johtaa siihen, että pitkällä tähtäimellä sairastavuuden kustannukset alenevat ja ihmisellä on paremmat paranemisennusteet.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen.

16.31 **Minna Reijonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, arvoisat ministerit! Meille kaikille terveys on tärkeätä. Terveys ja hyvinvoinnin laitos julkaisi tällä viikolla hoitoonpääsemisestä tuoreet tilastot, joissa näkee positiivisen kehityksen alle 23-vuotiaiden pääsyssä erikoissairaanhoidon mielenterveyspalveluihin. Kun tilannetta nuorten mielenterveyspalveluiden kohdalla tilastoista tarkastelee parin viime vuoden ajalta, on positiivinen eli myönteinen kehityssuunta vieläkin selkeämpi. Koska kertaus on opintojen äiti — koska kertaus on opintojen äiti — voisitteko, arvon sosiaali- ja terveysministeri Rydman, pitää meille kaikille pienen kertauskurssin siitä, mitä toimia on tehty ja mitä ollaan vielä tekemässä nuorten mielenterveyspalveluiden odotusajan lyhentämiseksi entisestään?

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Rydman.

16.32 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin on syytä ottaa tämä tausta, että kun katsomme nuorempia ikäluokkia, niin mielenterveyden ongelmat ovat yksiä suurimpia haasteita, sekä täällä kotimaassa että länsimaissa laajemminkin. Tämä on sellainen valitettava yhteiskunnallinen ilmiö, joka edellyttää myöskin aika määrätietoisia toimenpiteitä. Se edellyttää niitä myös meiltä siitä huolimatta, että Suomessa joudumme kamppailemaan merkittävän vaikean taloudellisen tilanteen kanssa. Näin juuri tämä hallitus on toiminut. Edelliset hallitukset eivät lukuisista puheistaan huolimatta saaneet lasten ja nuorten terapiatakuuta säädettyä. Tämä hallitus sen sai. [Krista Kiuru: Ette tekään säädä sitä erikoissairaanhoidon!] Niiden, jotka tämän piirissä ovat, terapiatakuun mukaan tulee saada 28 vuorokauden sisällä ensimmäinen kohtaaminen tämän terapian osalta, ja niiden alustavien tietojen perusteella, mitä olemme hyvinvointialueilta saaneet, tässä on onnistuttu suhteellisen hyvin. Sen tiedon pohjalta, mitä saamme hyvinvointialueilta kerättyä, [Puhemies koputtaa] pyrimme kehittämään tätä mallia entistä tehokkaampaan ja tuloksellisempaan suuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten edustaja Laiho.

16.33 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhutaan hoitopääsystä, niin on muistettava se, että kiireellisissä, päivystyksellisissä asioissa pääsee saman vuorokauden aikana. Mutta nyt täällä on puhuttu kiireettömästä hoidosta: 83 prosenttia pääsee kahdessa viikossa. Se on varsin hyvä luku, mutta se ei ole tietenkään riittävä, ja tämä luku on sama kuin Marinin hallituksen aikana, siis vuonna 23, kun alkoi tämä hallituskausi, niin että ei se siihen verrattuna ole laskenut, mutta toki tämän hallituskauden aikana jonkin verran.

Terapiatakuu on erinomainen asia. Se, miksi nuoret eivät sitten hakeudu hoitoon, on tietenkin huolestuttava asia. Yksi asia on tietenkin omalääkärimalli, joka auttaisi myös nuoria. Sitä hallitus vie eteenpäin, ja on hienoa kuulla, että se edelleen edistyy.

Toinen asia, mitä itse olen miettinyt sekä nuorten että ikääntyneiden osalta, on tämä takaisinsoittojärjestelmä ja erilaiset portinvartijajärjestelmät, jotka estävät ihmisten pääsyä lääkärin vastaanotolle. Kysyisinkin, ministeri Rydman: oletteko suunnittelemassa joitain lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, jotta päästäisiin [Puhemies koputtaa] epätarkoituksenmukaisesta hoidon tarpeen arviosta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Rydman.

16.35 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tilanne on luonnollisestikin se, että tämän hallituksen aika alkaa käydä vähiin. Meillä on vaalit ensi vuoden puolella, ja viimeiset kiireelliset lakiesitykset pitää antaa eduskunnalle suhteellisen tiiviissä aikataulussa. Enää mitään mahdottomia, isoja uudistuksia emme tämän hallituskauden puitteissa suunniteltujen ja lainsäädäntöohjelmassa jo olevien hankkeiden lisäksi pysty tänne tuomaan.

Tietysti on tilanne myöskin niin, että teillä siellä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, missä, edustaja Laiho, olette varapuheenjohtajana, on käsitykseni mukaan aika kova työtilanne. Paljon on lakiesityksiä, ja toivon, että suoriudutte kaikesta siitä urakasta, mikä

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

teillä on, mahdollisimman tehokkaasti ja että eduskunta toimii sen mukaan kuin mitä eduskunnan työjärjestys sanoo ja pystytte asiat käsittelemään tehokkaasti. Toki sitten, jos näyttää siltä, että asioita jää jumiin, joudumme tietysti entisestäänkin katsomaan, mitä enää ehdimme eduskunnalle realistisessa aikamäärässä antaa, mikä on tietysti hirvittävä sääli.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys kuntien lähipalveluista (Timo Mehtälä kesk)

Suullinen kysymys SKT 96/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys. Keskustan eduskuntaryhmä, edustaja Mehtälä. [Krista Kiuru: SDP:n puheenjohtaja ei saanut puheenvuoroa! — Perussuomalaisten ryhmästä: Eikö saanut?] — Nyt hiljaa! — Mehtälä.

Keskustelu

16.36 **Timo Mehtälä kesk:** Arvoisa puhemies! Miksi hallitus ajaa Suomen kuntia lahtipenkkiin? Kuntien rahoitusta on leikattu tällä vaalikaudella valtavasti, ja nyt hallitus tekee hankintalain uudistuksen, joka on käytännössä kokoomuksen piilotettu suurkuntamalli. Se tuo pienille kunnille 600 miljoonan euron kustannukset ja ajaa monet kunnat pakkoliitoksiin, [Pertti Hemmilä: Ei pidä paikkaansa!] mutta uutta kilpailua se tuottaa vain 150 miljoonan euron edestä.

Eikä tässä vielä kaikki. Viime vuonna valtion toimipisteistä joka neljäs lakkautettiin. Kotiseudultani on lakkautettu Maanmittauslaitoksen konttori, Oulaskankaan sairaalan palvelut, ja nyt on vielä poliisi lähdössä. Tämä hallitus siis ajaa etelän suurkaupunkien etuja koko muun maan kustannuksella. Kysyn valtiovarainministeri Purralta: miksi teette jatkuvasti päätöksiä, jotka ajavat Suomea kohti konkurssia, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] ja kaiken lisäksi kurjistatte ihmisten arkea tuolla maakuntien Suomessa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Purra vai ministeri Ikonen? Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.37 **Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt tuon hankintalakikysymyksen osalta vastuuministeri on poissa, mutta ensin tästä kuntien rahoituksesta. Tämä hallitus on pitänyt yhtenä peruslupauksenaan sitä, että perusopetusta vahvistetaan. Me olemme vahvistaneet perusopetusta 200 miljoonalla [Anne Kalmari: Valtionosuuksia viedään!] ja sen vuoksi pitäneet kiinni myöskin kuntien rahoituksesta niin, että nytkin tulevilla kehyskaudella 2027—2030 hallituksen päätösten johdosta kuntien talous vahvistuu, kuntatalous vahvistuu. Se on lupaus, josta olemme halunneet pitää kiinni juuri tämän perusopetuslupauksen osalta.

Mitä tulee valtion palveluverkkoon, niin sitä olemme kehittämässä uudella tavalla ja helpottamassa ihmisten asiointia eri tavoin. Helpotamme digitaalista asiointia, että ihmisten on helpompi viranomaisilta ihan 24/7 saada esimerkiksi neuvontaa

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

tulevaisuudessa. Tänään on juuri eduskunnalle annettu viranomaisneuvonnan tekoälylainsäädäntö, jolla helpotetaan tätä asiointia, sujuvoitetaan sitä. Tällä viikolla on avattu uusi Suomi-piste esimerkiksi täällä Helsingissä. Niitä tulee ympäri Suomen. Mainitsitte Maanmittauslaitoksen. Siellä on useita eri viranomaisia yhdessä palvelemissa, eli ihminen saa samalta luukulta useiden viranomaisten palveluita, [Antti Kurvinen: Luukut on vaan kaukana!] ja näitä on tulossa 2030 mennessä ympäri Suomen. [Puhemies: Aika!] Eli haemme erilaisia tapoja helpottaa ihmisten asiointia sekä digitaalisesti että fyysisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Ja vielä toisen kysymyksen esittää edustaja Mehtälä.

16.39 **Timo Mehtälä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministerin vastaus ei oikein tyydyttänyt, mutta minulla on tässä kädessäni Suomen Kuvalehden tammikuussa 2012 vuodettu kokoomuksen piirtämä kuntakartta 70 kunnan Suomesta, jossa on jopa kokonaisten maakuntien kokoisia kuntia. [Antti Kurvinen: Vanha haave!] Kokoomus väitti silloin, että suurkunnat tuottaisivat miljardien säästöt kuntien talouksiin. Lopulta silloinen pääministeri Katainen myönsi, että lukema oli keksitty. Kun suurkunnissa ei ollut silloin järjen häivääkään, niin miten sillä voisi tänä päivänä olla merkitystä?

Kuitenkin kokoomus on omassa ohjelmassaan kaivanut kuntakarttansa naftaliinista. [Pia Sillanpään välihuuto] Suomen julkinen talous on nyt siinä tilassa, että pienten kuntien kanssa näpertely ei auta mitään. Sen sijaan olisi nyt katsottava läpi koko maan hallintorakenne kokonaisuutena, myös tsaarinaikainen ministerirakenne. [Mauri Peltokangas: Tämäkin vielä!] Kysyn pääministeri Orpolta: millä ilveellä tämä teidän ajamanne suurkunta pelastaisi nyt Suomen talouden ja ihmisten palvelut, kun edellisellä kerralla sama päämäärä todettiin valtapoliittiseksi höttöpuheeksi?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten pääministeri Orpo.

16.40 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin ihan tosissanne esittelette vuoden 12 kuntakarttoja, [Naurua perussuomalaisista] ettekö te parempaan pystyisi? Minä ajattelisin, että kuntakentässä on tapahtunut aika paljon sen jälkeen. On viety läpi soteuudistus, valtava muutos noiden päivien jälkeen, silloin siitä ei ollut tietoaakaan. Meillä kunnat ovat olleet aivan uudessa tilanteessa tämän soteuudistuksen myötä, ja nyt samaan aikaan, kun hyvinvointialueita laitetaan hyvään kuntoon ja toimimaan, on tullut aika sille, että mietitään kuntien tulevaisuutta, ja minusta on hyvä, että siitä keskustellaan.

Varmasti eri puolueilla on erilaisia näkemyksiä, mutta kaikkein tärkeintä on se, että meillä on terve kuntarakenne, kunnat ovat elinvoimaisia. Olisi hyvä, että niissä kunnissa syntyisi lapsia ja että siellä kunnassa olisi koulu ja että ne lähipalvelut, ne tarpeelliset, olisivat siellä saatavilla ja ennen kaikkea se elinvoima niissä kunnissa. Siihen meidän hallitus tähtää, että Suomessa olisi yrityksiä ja työpaikkoja joka kunnassa, jotta se kunta voi pärjätä muullakin kuin valtionapujen varassa. Mutta älkää, hyvänen aika, noin kaukaa niitä olkiukkoja hakeko.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Räsänen, Hanna.

16.41 **Hanna Räsänen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä täytyy sanoa, että tuntuu varsin pahalta, kun katsoo hallitusaitiota, ja ministerit nauroivat siellä, kun me esitimme kysymyksen. [Mauri Peltokangas: Ei kai tuolle muuta voi!] — Olette sanoneet vasta vähän aikaa sitten, että kuntien määrää tulee tarkastella. Historia on opettanut, että kannattaa katsoa myös taaksepäin, niin että näkee, mitä on tulevaisuudessa tulossa. Meillä on taas kokoomusjohtoinen hallitus, eikä ole kovin kaukaa katsottua, että kun lähdetään puhumaan kuntien määrästä, niin kohta on taas tuo 70 kunnan kartta esillä. Ja jos sanotte, että olette vahvistaneet kuntien taloutta, niin se ei kyllä pidä paikkaansa. Te tuotte tämän hankintalain. Te olette sanoneet, että on byrokratian purkua, mutta ensin veitte kunnilta rahat, ja byrokratia jäi. Sen lisäksi teillä on nytten tilanne Suomessa, että osa Suomen kunnista maksaa siitä hyvästä, että ne saavat tuottaa kuntalaisille palvelut. Otan esimerkkinä vaikka Kaavin, Kemin ja Kouvolan: siellä käytännössä kuntalaiset maksavat valtiolle siitä hyvästä, että kunta tuottaa heille palvelut. Joten ei ole, kuulkaa, kovin kaukaa katsottu tuo karttatarjoitus. [Puhemies koputtaa] Nyt sanonkin pääministerille ja kysyn pääministeriltä: miten te vastaatte näille kuntalaisille, ketkä aidosti pelkäävät kotikunnan puolesta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, vai ottaako ministeri Ikonen? Orpo, olkaa hyvä.

16.42 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuntaministeri voi jatkaa, mutta tämä mallihan, jossa meillä on näitä negatiivisia valtionosuuksia, johtuu siis edellisen hallituksen tekemästä soteuudistuksesta ja rahoitusmallista [Välihuutoja] — pyydän anteeksi, että joudun viittaamaan edelliseen hallitukseen, mutta kun edellinen hallitus sen teki — ja on osoittautunut, että se on erittäin erittäin virheellinen malli, ja sen korjaaminen on osoittautunut erittäin vaikeaksi. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Tämä hallitus ei ole ollut vähentämässä kuntien määrää. Jos syntyy vapaaehtoisia kuntaliitoksia, me tuemme niitä. Me kannustamme niihin, jos kunta itse arvioi, että olosuhteista johtuen olisi järkevämpää toimia jonkun toisen kunnan kanssa yhdessä. Me tuemme sitä. Mutta emme me ole esittäneet kuntien määrän vähentämistä. Suomen kuntarakenne on hajanainen, sen uskallan sanoa. 306 kuntaako meillä tällä hetkellä on? Se on liikaa tämän kokoiseen maahan, [Antti Kurvinen: Siinä se kuultiin!] ja olisi järkevää päästä yhdessä ratkaisuun siitä, [Puhemies: Aika!] miten kuntien määrä olisi elinvoimaisempi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten edustaja Riipi.

16.43 **Mika Riipi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä on kaikkien aikojen keskittäjähallitus, ja voi sanoa ehkä vielä, että pienten kuntien painajainen. Te olette ajaneet kymmeniä pieniä lukioita ahdinkoon. [Mauri Peltokangas: Keskusta on lakkauttanut satoja!] Te olette pakottaneet hyvinvointialueita karsimaan erityisesti harvaan asutun alueen palveluita, ja nyt te olette vielä hankintalailla pistämässä

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

pienien kuntien veronmaksajille puolen miljardin laskun. [Tuomas Kettunen: Ohhoh!] Ja nyt kun mietitään tulevan vaalikauden sopeuttamista, niin mitäs on keksitty? No, pienet kunnat. [Antti Kurvinen: Niinpä!] Kyllä tämä tilanne on sellainen tässä maassa, että me tarvittaisiin koko hallinnon uudistus, myös ne ministeriöt mukaan ja nämä Helsingin vallankamarit. Minä haluaisin kysyä, arvoisa valtiovarainministeri: Te olette julistautuneet salonkikelvottomiksi, mutta onkohan se nyt kuitenkin niin, että nämä vallan salongit ovat ruvenneet kiehtomaan niin paljon, että ministeriöitä ei enää voi kurittaa, mutta pieniä kuntia voi? [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ottaako ministeri Purra? — Olkaa hyvä.

16.44 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se, että keskusta rakentaa kyselytuntikysymyksensä vuoden 2012 joidenkin puolueen linjojen ympärille [Sari Sarkomaa: Kertoo paljon keskustan uudistuskysymystä!] ja kieltäytyy näkemästä, minkälainen muutos tässä maassa on tapahtunut sen väestöpohjassa, [Antti Kurvinen: Perussuomalaisissa on tapahtunut suuri muutos!] ylipäättänsä koko Suomen rakenteissa, on kyllä hyvin erikoista. Samaa viittaa se, että te mainitsitte näistä pienistä lukioista. Täsmennän katselijoille, että keskusta tarkoittaa tässä siis sitä, että Euroopan ulkopuolelta pitää tuoda suomalaisen veronmaksajan rahalla opiskelijoita pieniin lukioihin, jotta ne voidaan säilyttää.

Mitä tulee sitten tähän valtionhallintoon, johon te viittasitte, niin tämä hallitus on tehnyt yli 700 miljoonan säästöpäätökset valtionhallintoon. [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä] Me todellakin keskitymme siihen, että rakenteita järjesteletään ihan kaikkialla. [Antti Kurvinen: Keskitätte!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys julkisen talouden vahvistamisesta (Peter Östman kd)

Suullinen kysymys SKT 97/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Vielä edustaja Östman.

Keskustelu

16.45 **Peter Östman kd:** Arvoisa puhemies! Tämä hallitus ei ole vaatinut kuntien pakkoliitoksia, tulkoon se selväksi. [Välihuutoja] Kun näitä kyselytunteja seuraa, niin ihmisille syntyy kuva, että Suomessa kaikki menee aina vain huonompaan suuntaan. Tällainen keskustelun sävy lisää ihmisten epävarmuutta ja huolta tulevaisuudesta. On kuitenkin syytä muistaa, että monessa asiassa Suomen yhteiskunta valtiona ja sen kunnat toimivat ja hallitus pyrkii saamaan taloutta määrätietoisesti hyvälle ja kestäväälle pohjalle.

Eilen EU-komissio arvioi, että Suomi on ryhtynyt tuloksellisiin toimiin julkisen talouden vahvistamiseksi ja liiallisen alijäämän korjaamiseksi. Komission viesti antaa ulkopuolisen, riippumattoman arvion siitä, että hallituksen tekemät ratkaisut ovat oikeansuuntaisia. [Pia Sillanpää: Kyllä!] Kysynkin valtiovarainministeriltä: mitä EU-

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

komission tuore arvio kertoo Suomen talouden tilanteesta ja hallituksen sopeutustoimien uskottavuudesta, ja millaisen viestin ministeri haluaa välittää niille suomalaisille, jotka ovat huolissaan maamme tulevaisuudesta? [Mauri Peltokangas: Erinomainen kysymys!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja ministeri Purra.

16.47 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin niin komissio kuin esimerkiksi IMF, luottoluokittajat ja monet kansainväliset arvioitsijat ovat olleet kautta linjan ja koko hallituskauden ajan sitä mieltä, että hallitus tekee juuri oikeanlaisia toimia. Samaan aikaan me pyrimme huolehtimaan siitä, että meidän kasvuedellytykset paranevat, ja me korjaamme kroonisesti epätasapainossa olevaa julkista taloutta. Vaikka ympäröivä maailma ja tilanne on vaikeutunut ja se on hankaloittanut hallituksen toimia, me olemme kuitenkin johdonmukaisesti pysyneet sillä linjalla ja myös tarkastaneet kurssia vielä uudelleen ja tehneet esimerkiksi useita kertoja uusia sopeutustoimia. Tämä on juuri se, mitä komissio tässä tilanteessa on meiltä pyytänyt ja toivonut ja vaatinutkin, koska me olemme liiallisen alijäämän menettelyssä, ja näitä muut kansainväliset arvioitsijat ovat pitäneet juuri oikeina. Tämä on juuri se, mitä tältä maalta vaaditaan. Kun poliitikot kantavat vastuuta [Puhemies koputtaa] ja tekevät päätöksiä tulevaisuuden suhteen, [Puhemies koputtaa] niin tämän maan tulevaisuus tulee olemaan paljon parempi ja valoisampi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä kunta- ja alueministeri tästä kuntien tilanteesta.

16.48 **Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä ollaan keskusteltu nyt kuntien tulevaisuudesta ja tästä kansainvälisestäkin arviosta, niin OECD on arvioinut, että Suomi on yksi näistä maailman korkean luottamuksen maista, ja yksi taso, johon erityisen paljon luotetaan, on juuri kuntien hallinnon kokonaisuus. Kyllä me näemme, että meidän jokaisen koti on kunnissa. [Antti Kurvinen: Miksi kokoomus haluaa lopettaa ne!] — Me emme halua lopettaa kuntia, ei tietenkään. — Meidän jokaisen koti on kunnissa, ja kuntien merkitys meidän arjen palveluissa on äärimmäisen tärkeä. Sitä varten me olemme käynnistäneet tämän parlamentaarisen työn yhdessä kaikkien eduskuntapuolueitten kanssa, että kun me näemme, että kuntien taloudessa on tulevina vuosina haasteita, demografinen kehitys on haastava, niin meidän on haettava uusia ratkaisuja. Siinä katsotaan, millä tavalla me turvaamme nämä ihmisten tärkeät kuntapalvelut, ja siinä katsotaan yhteistyötä, katsotaan, voisivatko kunnat erilaistua. Joissain tilanteissa ne liitoksetkin voivat olla ratkaisuja, mutta ei sitä pidä lähestyä lukumäärä edellä. Me tarvitsemme riittävän vahvoja kuntia huolehtimaan palveluista, ja siihen voidaan päästä näitä erilaisia polkuja pitkin. Eli haemme näitä ratkaisuja, [Puhemies koputtaa] ja vastaavalla tavalla haetaan ratkaisuja hyvinvointialueitten tulevaisuuteen. [Antti Kurvinen: Niitäkin haluatte lopettaa!]

Ja kyllä, kun täällä kysyttiin valtionhallinnosta, [Puhemies: Kiitoksia!] niin me olemme silläkin puolella tekemässä virastaselvitystä parhaillaan ja virastorakenteen uudistamista. Eli kaikkia hallinnon tasoja kehitetään.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

2.5. Suullinen kysymys koulutuksen maksuttomuudesta (Inka Hopsu vihr)

Suullinen kysymys SKT 98/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten siirrytään nuoriin. — Sieltä ensimmäisenä edustaja Hopsu.

Keskustelu

16.49 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Suomalaisen yhteiskunnan iso lupaus on ollut, että koulutus on maksutonta. Kaikille avoimella koulutuksella on ollut valtavan suuri merkitys siinä, että kaikenlaisista taustoista tuleville on ollut tarjolla mahdollisuus opiskella niin pitkälle kuin tahtoa ja kykyä on. Nyt, hallitus, kuitenkin leikkaatte kunnilta ammatillisesta koulutuksesta, korkeakoulujen perusrahoituksesta ja opintotuketuksista, lisäätte opintotuen lainapainotteisuutta, rajoitatte toisen tutkinnon suorittamisoikeutta ja lanseeraatte avoimen korkeakoulun maksullisen tutkinnon. Samaan aikaan keskustelu lukukausimaksuista on pulpahtanut pinnalle. Tiedämme maailmalta, että lukukausimaksut vähentävät vähävaraisista perheistä tulevia opiskelijoita eivätkä aidosti tuo lisäeuroja koulutukseen. Arvoisa tiede- ja kulttuuriministeri, onko hallitus sitoutunut maksuttomaan koulutukseen? Mitä teette sen eteen, että maksuton koulutus säilyy Suomessa? [Pia Lohikoski: Hyvä kysymys!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Talvitie, olkaa hyvä.

16.50 **Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie** (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! Kiitos kysymyksestä. — Käynnistin viime keväänä korkeakoulutuksen ja tutkimuksen tavoite- ja visiotyöskentelyn vuodelle 2040, ja siinä on ollut viime syksystä asti parlamentaarinen eli kaikkien eduskuntaryhmien yhteinen työskentely. Se julkaistaan 15.6., mutta olen aikaisemminkin sanonut julkisuuteen, että meillä on tavoite, että koulutus kuuluu kaikille, ja me haluamme erityisesti tarjota nuorille mahdollisuuksia koulutuksen saralla. Tässä visiotyössä olemme yhteisesti sopineet, että 2040:kin Suomi antaa lupauksen maksuttomasta korkeakoulututkinnosta kaikille, ja tämä on yksi yhteinen lupaus ja visio.

Tällä hetkellä teen myöskin valmistelua siitä, että olisi mahdollista avoimen kautta tehdä koko tutkinto. Nythän on se tilanne, että voi tehdä osan tutkinnosta maksullisen avoimen kautta [Puhemies koputtaa] mutta sitä ei voi loppuun asti suorittaa vaan täytyy hakea tutkinto-opiskelijaksi. [Puhemies: Kiitoksia, aika!] Tämä on pieni marginaaliryhmä, mutta kyllä, [Puhemies: Aika!] tulevaisuudessakin maksuton koulutus... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron, koska puheaika on ylittynyt]

2.6. Suullinen kysymys nuorten miesten syrjäytymisen ehkäisemisestä (Timo Furuholm vas)

Suullinen kysymys SKT 99/2026 vp

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten samasta teemasta edustaja Furuholm.

Keskustelu

16.52 **Timo Furuholm vas:** Arvoisa rouva puhemies! Suomessa arviolta 50 000 nuorta miestä on vailla työtä tai opiskelupaikkaa, ja moni jää kokonaan tilastojen ja palvelujen ulkopuolelle yksinäisyyden, mielenterveysongelmien tai sosiaalisen vetäytymisen vuoksi. Hallitusohjelmassa luvattiin kiinnittää erityistä huomiota nuorten miesten syrjäytymisen ehkäisyyn, mutta toimet ovat olleet päinvastaisia. Hallitus on leikannut sosiaaliturvasta, nuorisotyöstä, järjestöiltä ja ammatillisesta koulutuksesta, vaikka juuri varhainen tuki, koulutukseen kiinnittyminen ja matalan kynnyksen palvelut ehkäisevät syrjäytymistä tehokkaimmin.

Hyvä hallitus, arvoisa nuorisoministeri! Tämä vaikuttaa jälleen kerran yhdeltä petetyltä lupaukselta lisää. Kysynkin teiltä: mitä konkreettisia toimia hallitus aikoo tehdä nuorten miesten syrjäytymisen ehkäisemiseksi, ja miten hallitus arvioi omien leikkaustensa vaikutukset näihin nuoriin?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Poutala.

16.53 **Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Mika Poutala** (vastauspuheenvuoro):

Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos erittäin tärkeästä kysymyksestä. Semmoinen tuntuma on, että nimenomaan nuorten miesten syrjäytymistä koskeva keskustelu on jäänyt vähän vähemmälle. Ollaan puhuttu paljon nuorista, mutta koulussa jo huomataan, että kaikille nuorille, varsinkin nuorille pojille, miehille, koulu ei semmoisenaan sovi, vaan siellä on niitä omia haasteita.

Kävin tutustumassa nyt Tampereella tämmöiseen nuorille suunnattuun monitoimitaloon, missä on tehty semmoinen poikkeuksellinen asia, että sinne on rakennettu harrastusmonitoimitalo mutta se ei ole tarkoitettu seurojen toimintaan vaan se on tarkoitettu nimenomaan niille nuorille — miehille ja naisille — jotka eivät ole vielä harrastuksen parissa mutta haluaisivat päästä johonkin. Siellä on esimerkiksi tämmöinen nyrkkeilyharrastus nytten perustettu, ja sinne on tullut tosi paljon nyt nuoria miehiä nimenomaan tähän nyrkkeilyharrastuksen pariin. Siellä poliisi on tullut jo parin kuukauden hyvän työn jälkeen kiittämään, että sen alueen levottomuudet ovat vähentyneet tämän kautta. Tämä on nimenomaan semmoista toimintaa, että kun me löydetään ne nuoret, [Puhemies koputtaa] tässä tapauksessa miehet, jotka ovat aiheuttamassa esimerkiksi yhteiskunnallisesti haasteita, semmoisen järkevän työn ja toiminnan pariin, niin tämä on parasta toimintaa. [Puhemies: Aika!] Tätä pitää levittää koko Suomeen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Tämä teema on tässä vaiheessa loppuun käsitelty. Meillähän jatkuu tämä välikysymyksenkeskusteluna tuossa lähiaikoina, ja siksi päätän keskustelun tästä teemasta tällä kertaa tähän.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.7. Suullinen kysymys Suomen talouskasvun vahvistamisesta (Pauli Kiuru kok)

Suullinen kysymys SKT 100/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten täällä on vielä kolme kysymystä. — Sieltä edustaja Kiuru, Pauli.

Keskustelu

16.54 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa rouva puhemies! Jatkan keskustelua taloudesta hieman toisesta näkökulmasta. Rohkaisevat uutiset taloudesta ovat nyt tärkeitä.

Suomen talouskasvu oli alkuvuonna Euroopan kärkeä. Myös yritysten saamat tarjouspyynnöt ja tilaukset ovat kasvussa. Investoinnit ovat lähtemässä liikkeelle. Myös vienti vetää, ja ihmisten luottamus sekä kulutuskysyntä elpyvät.

Orpon hallitus on tehnyt vaikeissa olosuhteissa kasvun edellytyksiä vahvistavia päätöksiä. Uudet kansainväliset kriisit voivat toki edelleen häiritä alkanutta kasvua. Se on riski, jolle emme voi mitään.

Arvoisa valtiovarainministeri Purra, miten arvioitte hallituksen tähänastisten päätösten vaikutuksia talouskasvuun, ja voivatko suomalaiset luottaa siihen, että talous on nyt kestävämmän oikealla suunnalla?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Purra.

16.55 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Elämme todellakin poikkeuksellisia aikoja sikäli, että talous todellakin kasvaa, ja se kasvaa tällä hetkellä hyvin laaja-alaisesti. Kyse ei ole enää siitä, että vain esimerkiksi vientisektorilla tai meidän perinteisillä vientialoilla menee hyvin, vaan positiivista näkyy käytännössä kaikkialla.

Myös yksityinen kulutus on kiihtymässä. Ensimmäistä kertaa koko hallituskaudella meidän verotuloarviot ovat positiivisia eli niitä tarkastetaan ylöspäin kulutusverojen osalta. Vastaavasti odotetaan, että myös työllisyys lähtee myönteisempään suuntaan kehittymään ja työttömyys sulamaan vähitellen. Keskimäärin noin 6—9 kuukautta siihen talouskasvun käynnistymisen jälkeen menee.

Mutta aivan kuten edustaja totesi, taivaalla on myös mustia pilviä, eli erityisesti Lähi-idän ja Iranin tilanne on se, joka tätä niin Suomen osalta kuin monen muunkin Euroopan maan osalta — ja miksei globaalilla tasollakin — voi vaikeuttaa, koska erityisesti energian kasvaneet hinnat, polttoainekustannukset tietenkin vaikuttavat tähän kokonaiskuvaan. [Puhemies koputtaa] Mutta tällä hetkellä näyttää hyvältä, [Puhemies: Kiitos!] ja hallitus on tehnyt juuri oikeanlaisia toimia, jotta meidän tulevaisuuden kasvu mahdollistuu.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

2.8. Suullinen kysymys turpeen varmuusvarastoinnista (Mauri Peltokangas ps)

Suullinen kysymys SKT 101/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Peltokangas.

Keskustelu

16.57 **Mauri Peltokangas ps:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Kylminä pakkaspäivinä turve on suomalaisen energiahuollon turva. Se on huoltovarmuuden ehdoton turva. Lisäksi tämä kotimainen raaka-aine, jota viedään myös ulkomaille, turvaa kotieläintuotantomme antibioottivapauden sekä toimii erinomaisena kasvien kasvualustana. Jos unohdetaan hetkeksi tsaarinaika ja mennään viime kauteen, niin kyllä se on selvää, että keskustan pönkittämän punavihreän politiikan seurauksena turvetuotannon tulevaisuus ja kotimainen huoltovarmuus vaarantuivat. Ilmastokiihko meni realismin edelle, että heilahti.

Toisin on nyt. Tämä hallitus ohjaa Huoltovarmuuskeskukselle kymmenen miljoonaa euroa turpeen varmuusvarastointia varten. Lisäksi turpeelle valmistellaan uusi tukimalli, jolla varmistetaan riittävä energian saatavuus ja toimitusvarmuus kaikissa olosuhteissa, erityisesti talviaikana. [Tuomas Kettunen: Hyvä, mahtavaa!] Energiaturpeen saanti varmistaa myös muiden turvetuotteiden mahdollisuudet. [Puhemies koputtaa] Arvoisa ministeri Multala, kertoisitteko lisää tästä tukimallista ja siitä, miten turvetuotannon mahdollisuuksista pidetään tämän hallituksen päätöksillä kiinni? [Tuomas Kettunen: Todella hyvä kysymys!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Multala.

16.58 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä on kyse ennen kaikkea Suomen huoltovarmuudesta ja siitä, että lämpöä ja sähköä riittää Suomessa kaikissa olosuhteissa. Turve on siinä mielessä hyvä polttoaine, että sen varastointikyky on erinomainen. Kuten tässä edustaja Peltokangas hyvin alusti, niin todellakin hallitus varaa kymmenen miljoonaa euroa Huoltovarmuuskeskukselle turpeen varmuusvarastoinnin jatkamiseen aina sinne vuoteen 2030 saakka. On myös tärkeää varmistaa turpeeseen kytkeytyvä arvoketju huoltovarmuuden kannalta, ja sen vuoksi resursseja ohjataan myös tuotantovarauksiin turveyrittäjiltä. [Krista Mikkonen: Entäs ilmastopäästöt?]

Sitten myös tämän ohella valmistellaan tukimalli, jolla varmistetaan se, että on myöskin laitoksia, joissa voidaan hyödyntää tarvittaessa myös turvetta. Tällä hetkellä turpeen käyttö on melko alhaista meidän energiantuotannossa, mutta tarvittaessa sitä voidaan polttaa esimerkiksi bioenergialaitoksissa puuhakkeen ohella tai muun biomassan ohella. [Puhemies koputtaa]

Sen lisäksi valmistelemme myös sellaista tukea, [Puhemies: Aika!] jolla saadaan käyntiin uutta energiantuotantoa tilanteisiin, joissa esimerkiksi uusiutuvan energian käyttö ei ole mahdollista.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

2.9. Suullinen kysymys merimetsojen aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta (Sandra Bergqvist r)

Suullinen kysymys SKT 102/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Vielä yksi kysymys. — Edustaja Bergqvist.

Keskustelu

16.59 **Sandra Bergqvist r:** Ärade talman! I dag har lagförslaget om jakten på vitkindad gås och skarv äntligen anlänt till riksdagen. I åratal har skärgårdsbor på nära håll vittnat om den förstörelse som skarven gör både på fiskbestånden och skärgårdsmiljön. SFP har länge jobbat för att jordbrukare och fiskare bättre ska kunna skydda sina näringar mot den förstörelse de kraftigt ökande fågelstammarna orsakar. Regeringens åtgärder är därför mycket välkomna.

Arvoisa puhemies! Valkoposkihanhen ja merimetson metsästyksessä on kyse tasapainoilusta tärkeiden elinkeinojen suojelemisen sekä lintukantojen sääntelyn joustavuuden lisäämisen välillä. Vuosien ajan poikkeuslupamenettelyt ovat olleet pitkiä ja elinkeinonharjoittajat ovat joutuneet odottamaan lintujen aiheuttamien vahinkojen korvauksia. Kysyn, arvoisa ministeri Multala: miten varmistetaan, että lintuvahingoista johtuvat korvaukset jatkossa jakautuvat oikeudenmukaisesti?

Hur tryggar man att ersättningarna för fågelskador betalas ut på ett rättvist sätt?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja mahdollisimman lyhyt vastaus, kiitos.

17.00 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala** (vastauspuheenvuoro): Tack för frågan. Verkligen, nu har det äntligen hänt att vi har fått det här till riksdagen, och hoppas att riksdagen också kan hantera det här ganska smidigt, för det är verkligen något sådant som man har väntat på, också för vitkindad gås och andra fåglar som skadar jordbruket och också fisket.

Todellakin tänään on toimitettu eduskunnalle esitys, jolla valkoposkihanhi ja merimetsä siirretään metsästyslain piiriin. Tämän avulla jatkossakin, kun säilytämme korvaukset valkoposkihanhen osalta Raulakolaissa, sieltä voidaan maksaa korvauksia viljelijöille, jos vahinkoja sattuu. Tämä on erittäin tärkeää omaisuudensuojan näkökulmasta. Merimetsojen osalta olemme tehneet selvitystyötä, ja niiden osalta ei ole vielä nähty oikeusperustaa maksaa merkittävästi korvauksia. Siellä on kuitenkin mahdollista nyt jatkossa metsästyslain pykälien avulla karkottaa näitä lintuja ja niitä toki myös ampua, [Puhemies koputtaa] joten uskon, että vahingot sitä kautta tulevat myös olemaan vähäisempiä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia kysymyksistä ja kiitoksia vastauksista. Nyt on kysymykset käsitelty loppuun.

Kyselytunti päättyi.

3. Ilmoituksia

3.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 3.6.2026 antanut hallituksen esityksen HE 102/2026 vp, joka on esitys vuoden 2026 lisätalousarvioksi.

3.2. Vastaukset kirjallisiin kysymyksiin

Eduskunnalle ovat saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin KK 179, 180, 183, 188, 191-194, 196-201, 203, 205, 206/2026 vp.

4. Välikysymys nuorisotyöttömyydestä ja nuorten tulevaisuudenuskon heikkenemisestä

Välikysymys VK 4/2026 vp

Välikysymyksen esittäminen

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Välikysymyksen esittämistä varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Edustaja Hilikka Kemppe ja 23 muuta edustajaa ovat tehneet välikysymyksen VK 4/2026 vp nuorisotyöttömyydestä ja nuorten tulevaisuudenuskon heikkenemisestä. Annan nyt puheenvuoron välikysymyksen ensimmäiselle allekirjoittajalle. — Olkaa hyvä, edustaja Kemppe. — Ja muut keskittyvät kuuntelemaan.

Hilikka Kemppe esitti välikysymyksen.

Työjärjestyksen mukaisesti välikysymys lähetettiin keskustelutta valtioneuvostolle vastattavaksi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle valtioneuvoston lainanottovaltuuden muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 87/2026 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 12/2026 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 12/2026 vp. — Sieltä meille tulee tätä esittelemään puheenjohtaja, edustaja Lohi. Olkaapas hyvä.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Keskustelu

17.19 **Markus Lohi kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen valtiovarainvaliokunnan mietinnön koskien hallituksen esitystä eduskunnalle valtioneuvoston lainanottovaltuuden muuttamisesta. Hallituksen esityksessä esitetään, että valtioneuvostolle myönnettyä lainanottovaltuutta lisätään 205 miljardista eurosta 270 miljardiin euroon, johon sisältyvän lyhytaikaisen lainan enimmäismäärää esitetään lisättäväksi 35 miljardista eurosta 50 miljardiin euroon.

Esityksen keskeisenä tavoitteena on lainanottovaltuutta nostamalla mahdollistaa näköpiirissä olevan lainanottotarpeen tyydyttäminen sekä varmistaa riittävä liikkumavara velan määrän ja enimmäisvaltuuden välillä valtion velanhallinnan sujuvuuden ja kustannustehokkuuden turvaamiseksi. Ilman riittävää liikkumavaraa valtion kyky selviytyä esimerkiksi erääntyvien lainojen uudelleenrahoittamisesta tai valtion lakisääteisten maksuvelvoitteiden hoitamisesta vaarantuu. Viime kädessä riittävällä liikkumavaralla turvataan valtion maksuvalmiutta.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää ehdotusta tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa sen hyväksymistä muuttamattomana.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Hoskonen.

17.21 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Ensinnä teen keskustan vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen tähän mietintöön. Tässä lausumassa todetaan vain ja ainoastaan se, että tämän velkakaton korottamisen vastapainoksi hallitus ryhtyy korjaaviin toimenpiteisiin velkasuhteen kasvun taittamiseksi hallitusohjelman mukaisesti ja samalla toteuttaa parlamentaarisen velkajarrutyöryhmän hengessä oman toimikautensa aikana vielä lisäsopeutuksia luopuen samalla niiden osana yhteisöveron alentamisesta.

Arvoisa rouva puhemies! Muutama oma sana tämän keskustan ryhmän tekemän vastalauseen lisäksi:

Ensinnäkin se, että jos me halutaan tämä talous oikaista, niin minkä takia tässä maassa ja tässä eduskunnassa ei uskalleta keskustella todellisista syistä, miksi Suomi on tähän joutunut? Ilmastomuutoksen varjolla on tähän maahan syötetty valtava, sanotaan sitä vaikka ilmastohumpaksi, kustannusten nousu, joka perustuu päästökauppaan. Meillä on päästökaupassa aivan väärät luvut. Se päästökauppaluku on niin valtava summa, että se aiheuttaa arvioni mukaan noin 10 miljardin euron lisäkulun joka vuosi. Se näkyy joka ainoassa Suomen tuotteessa ja palvelussa. Kun energian hinta nousee, niin lasku pyörii, arvoisat edustajat ja suomalaiset — joka hetki illallakin, kun te menette nukkumaan, lasku pyörii teidän tappioksenne, teidän nukkuessannekin. Ja sitten me täällä ihmetellään, miksi kustannukset nousevat, miksi tämä systeemi ei pelitä. No ei varmasti pelitä, kun kustannukset nousevat, koska energian hinta näkyy joka ainoassa tuotteessa, joka ainoassa palvelussa, pahimmillaan liikennepolttoaineissa, ruoassa, elämisessä, vuokrissa, kaikessa. Mitä enemmän jalostettu tuote on, sen enemmän se hinta nousee energian hinnan noustessa, vaan kun tätä ei haluta edes tunnustaa, niin ollaan tilanteessa, että me otamme velkaa.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Olemme ottaneet velkaa jo niin valtavan paljon, että jos vähänkin luottoluokittajat menettävät meihin uskonsa, se johtaa siihen, että korko nousee ja menetämme ehkä jopa 10 miljardia korkoihin. Tämä on määrätietoisien väärän politiikan lopputulos. Tämä ilmastohumppa tulee Suomelle liian kalliiksi, kun mikään muu Euroopan valtio ei ole tällaista pommia itselleen rakentanut. Meillä on tämä vihreä porukka tässä maassa niin armoton ja Yleisradio paasaa koko ajan, että meidän pitää ilmastonmuutosta torjua. Suomen osuus maailman ilmastopäästöistä on 0,6 promillea — 0,6 promillea, ja koko Euroopan unionin päästöt maailman päästöistä ovat kuusi prosenttia. Eli meillä ei ole mitään mahdollisuutta vaikuttaa ilmastopolitiikkaan mitenkään. On vain yksi keino, näköjään tuhota oma kansantalous, ja sitä me olemme tehneet. Ja ei julkisessa sanassa pääse tällä asialla mitenkään läpi, kaikki ovat tämän ilmastohumpan perässä, ilmastouskovaiset juoksevat tämän perässä, ja totuudelle ei anneta enää mitään arvoa. Olen tästä hyvin pahoillani, arvoisa rouva puhemies, että asia on mennyt tällaiseksi.

Jos ette puhettani usko, niin viime kesänäkin kun kiertelin Suomessa eri paikoissa, tavaratalot olivat siellä tyhjillään, kun ihmisillä ei ole enää rahaa ostaa. Tämä rahapula näkyi joka ainoassa paikassa. Kesäjuhlissa ei ollut ihmisiä. Kävin eräessä suuressa kaupungissa eräänä perjantai-iltana vierailen ostoskeskuksessa ostaakseni läheiselle sukulaiselleni viemisiä. Mitä täällä suuressa ostoskeskuksessa illalla oli, perjantai-iltana, kauniina kesäiltana? Meitä oli kolme henkilöä siellä: yksi, jonka tunsin, ja toinen oli Kone-osakeyhtiön liukuportaita korjaava teknikko ja minä olin ostamassa tälle kyseiselle henkilölle tervetuliaislahjaa. Kyllä se tuntui pahalta katsella, valtava ostoskeskus oli aivan tyhjänä. Sitten me täällä eduskunnassa ilmastopolitiikkaa harjoitetaan. Samaan aikaan Valkon satamaan Loviisaan ajetaan italialaista jätettä, koska se on kuulemma ilmastoystävällistä. Voi hyvänen aika, kun tosiasiat unohdetaan näin. Tässä tapahtuu se vanha ranskalaisen opin mukainen rankaisumenetelmä, luonto rankaisee. Jos sinä rikot itseltäsi talosta ikkunan, niin luonto rankaisee, kun tulee kylmä. Ja sitten kun puhutaan kotimaisesta energiasta, vaikka turpeesta, jolla pystytään laskemaan nämä hinnat alas, niin ei missään nimessä. Nyt me poltamme 6—7 miljoonaa mottia arvokasta runkopuuta energiaksi.

Arvoisa rouva puhemies! Erään korkeasti arvostamani talousviisaan miehen kommentti lopuksi: Björn Wahlroos on varoittanut tästä Suomen kansantalouden kamalasta tilanteesta jo viiden vuoden ajan. Nyt hän sanoi sen viimeisimmän, mistä hän on ehkä senkin jälkeen puhunut, mutta hänhän varoitti siitä, että Suomessa tullaan pistämään lähiaikoina suuri metsäteollisuuskombinaatti kokonaisuudessaan kiinni. Miksi? Sen tautta, että arvokasta runkopuuta poltetaan armottomat määrät. Se johtaa siihen, että runkopuun hinta nousee, kun kilpailu markkinoilla pahenee, ja se johtaa siihen, että suomalainen metsäteollisuus ajetaan pikkuhiljaa alas. Tällä hetkellä metsäteollisuuden arvo meidän viennistämme on 18 prosenttia.

Me pelaamme sellaista suomalaista rulettia, joka tulee päättymään hyvin, hyvin ikävällä tavalla, ja tämä ikäluokka, joka edustajana tänä vuonna istuu täällä, ei ollenkaan maksa kuin pienen osan siitä. Jo lastenlapsilleni, joita on kolme kappaletta, nuorimmallekin, olen sen sanonut ja pyydellyt anteeksi, että sinäkin joudut tätä hurjuutta maksamaan vielä 50-luvullakin. Tällaiseksi tämä Suomi on mennyt, ja näitä velkapapereita sitten täällä tehdään. Veikkaanpa, että tällä viikolla vielä tässä salissa käytetään puheenvuoroja, miten ilmastonmuutos on pelottava juttu, asia, jolle emme voi tehdä yhtään mitään muuta kuin tuhota oman taloutemme. Tästä olen hyvin pahoillani. [Juha Hänninen: Niin minäkin!]

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.27 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä lainanottovaltuuden nostaminen 65 miljardilla eurolla on aivan poikkeuksellinen tilanne. Tämän hallituskauden aikana jo toisen kerran lainanottovaltuutta nostetaan: ensimmäisen kerran ensin 35 miljardilla eurolla noin pari vuotta sitten ja nyt 65 miljardilla eurolla. Lainanottovaltuutta nostetaan 100 miljardilla eurolla tämän hallituskauden aikana. Kyllä tällä haetaan näkymässä olevaan tulevaisuuteen lainanottotarvetta, mutta kyllä voi sanoa, kun hallitusohjelmassa sanottiin, että tullaan taittamaan velkasuhdetta, ja julkinen talous laitetaan tasapainoon, ja kasvua haetaan, että tosiasiasa niistä luvuista, jos katsotaan julkisen talouden suunnitelmaa lähivuosille, tulee noin 60 miljardin alijäämä, ja pahimmillaan siellä puhutaan 17 miljardin alijäämästä vuositasolla, eli puhutaan aivan järkyttävän isoista luvuista, ja sitten täällä todetaan, että nyt ohjataan näitä ja noita toimenpiteitä hyväosaisille, ja sitten leikataan huono-osaisilta. Tässä pitäisi kaikkien osallistua paremmin näihin talkoisiin.

Nyt voidaan jo todeta, että tämä hallitus on ottanut velkaa, kun se valtionvelka nousi siihen 205 miljardiin, ja taitaa olla niin, että se raja mennään tänä vuonna yli, ja sitten kun vielä tulee ensi vuosi, niin hallitus tulee ottamaan tämän neljän vuoden aikana yli 60 miljardia euroa velkaa — yli 60 miljardia euroa velkaa — ja tämän hallituksen piti olla juuri se, joka rupeaa taittamaan velanottoa. Ei ole taittamassa. Tämä on se tosiasia, ja sen takia me ollaan täällä lisälainanottovaltuuksia tekemässä. Velkaperintö ja poliittinen perintö on aika iso seuraavalle hallituskaudelle. Kaikki velvoitteet on laitettu seuraavan hallituksen hoidettavaksi, niin puolustuksen osalta kuin kaikkien muittenkin asioitten osalta. Alijäämä kasvaa vain vuosi vuodelta enemmän. Tässä mielessä totta kai tämä valtuus pitää antaa, mutta tosiasiasa ei ole tämä politiikka toiminut, että se kasvu olisi tullut. Kasvuluvut ovat nollan pinnassa, ja jos 23—25 kasvuluvut olisivat olleet puolitoista prosenttia korkeammat, niin velkasuhde olisi pysynyt suurin piirtein tällä tasolla, mikä se oli hallituskauden alussa, noin 76 prosenttiyksikössä. Kasvua ei ole ollut. Se on ollut yksi isoimpia syitä, että tämä menee näin huonoon suuntaan. Tämän laskun on myöskin pääministeri Orpo tuosta sanonut, kun olen sitä kysynyt. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohi.

17.30 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! Esittelin tuossa alkuun valiokunnan mietinnön, joka puolsi lainanottovaltuuden kasvattamista, ja nyt haluan kertoa, mitä mieltä olen henkilökohtaisesti tästä äärimmäisen vakavasta tilanteesta.

Kolme vuotta sitten, ennen eduskuntavaaleja, kokoomus lupasi: ”Nyt on oikea aika lopettaa velkaantuminen. Velkalaiva käännetään.” Ja miten on käynyt? Laiva on kääntynyt kyljelleen, ja vesi valuu sisälle. [Lauri Lyly: Se on sukellusvene!] Koskaan Suomen historiassa ei ole näin paljon otettu velkaa kuin tällä vaalikaudella. Onko sillä merkitystä? Kyllä on. Se lisää jatkuvasti meidän korkokulumme, ja kun me emme ole saaneet tätä millään tavalla hallintaan, niin se heikentää meidän luottoluokitustamme, vaikeuttaa lainansaantia markkinoilta, ja vaikka saataisiin lainaakin, korot tulevat nousemaan. Me erkaannumme siitä korkokannasta, jossa me pitkään olemme olleet. Yhtä matkaa olemme menneet Saksan valtionlainojen korkojen kanssa, mutta tämä kehitys tulee muuttumaan.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Kun hallitus puhuu, että se on tehnyt 10 miljardin sopeutukset — kyllä, bruttona, mutta samaan aikaan on annettu veronalennuksia ja lisätty muita menoja niin paljon, että me saimme valtiovarainvaliokuntaan valtiovarainministeriöltä pyynnöstäni kirjallisen lausunnon, jossa todettiin, että vuoden 27 tasolla hallituksen sopeutukset ovat nettona 2,8 miljardia euroa. [Lauri Lyly: Just näin!] Siis sillä laskukaavalla, jonka puolueet viime syksynä velkajarrusopimuksessa sopivat, että se rahoitusasema eli tulojen ja menojen tasapaino on ratkaiseva siinä, kun katsotaan, onko talous tasapainossa, sillä mittarilla on tehty 2,8 miljardin sopeutus, ja tulevalle vaalikaudelle on tulossa ainakin kolminkertainen määrä, [Krista Kiurun välihuuto] ja kun menoja on lisätty, niitä on lykätty vielä tulevalle vaalikaudelle, on kerrottu, että nyt me teemme yrittäjän eläkelain uudistuksen, mutta se lasku lähetetään tulevalle hallitukselle. [Lauri Lyly: Kyllä!] Sinänsä uudistuksessa on järkeäkin, mutta onko se reilua, että se tehdään niin, että veronmaksajan piikki on auki ja lasku lähetetään tulevalle hallitukselle? Lähetetään lasku vielä, ja kun nuollaan postimerkkiä kirjeen kanteen, haukutaan edellinen hallitus ja pannaan postiin kirje: ”Maksakaa, seuraava hallitus.” Tämä on sitä reilua peliä politiikassa.

Ja miten Suomelle on käynyt? Olemme liiallisen alijäämän menettelyssä tarkkailuluokalla, eikä näköpiirissä ole minkäänlaista velkarallin vähenemistä. Me syksyllä solmimme yhdessä velkajarrusopimuksen finanssipoliittisista säännöistä, ja siinä oli eri skenaarioita. Siinä totesimme yhdessä, että no kyllähän näistä on valittava semmoinen toteutuskenaario, että aloitetaan tämä sopeutus jo vuonna 27, että se ei olisi niin valtava urakka seuraavana vaalikautena. Mitä teki tämä hallitus? Ei aloittanut, kohdensi kyllä kehysriihessä vanhoja, kohdentamatta jääneitä sopeutustoimia, mutta ei aloittanut vielä sitä velkajarrun mukaista sopeutusta, jolla olisi kaikki mahdollisuudet, jos olisi vain haluttu tehdä. Totta kai ne ovat vaikeita päätöksiä, mutta ollaan samaan aikaan tekemässä yhteisöveron alennus, joka hallituksen esityksen mukaan staattisesti vähentää valtion verotuloja 832 miljoonaa joka vuosi, joka vuosi, ja sitten hallituksen esityksessä todetaan, että parhaimmillaankin tämä hyvin pitkällä aikavälillä — ei näköpiirissä olevalla kehyskaudella, vaan hyvin pitkällä aikavälillä — voisi maksaa takaisin itsensä 46-prosenttisesti, eli alle puolet siitä voisi tulla parhaimmassa tapauksessa takaisin hallituksen oman näkemyksen mukaan. Onko tässä tilanteessa vastuullista taloudenpitoa tällaisia veronalennuksia tehdä? Vastaus on selkeä: ei ole.

Sen takia on erittäin helppo tukea edustaja Hoskosen tekemää vastalauseen mukaista lausumaehdotusta, jossa selkeästi edellytettäisiin valtioneuvostolta, että se valmistelee ja antaa eduskunnalle vielä syysistuntokauden aikana tarvittavat esitykset, joilla velkakaton korottamisen vastapainoksi hallitus ryhtyy korjaaviin toimenpiteisiin velkasuhteen kasvun taittamiseksi hallitusohjelman mukaisesti ja samalla toteuttaa parlamentaarisen velkajarrutyöryhmän hengessä oman toimikautensa aikana vielä lisäsopeutuksia luopuen samalla niiden osana yhteisöveron alentamisesta.

Paljon muitakin toimia kannattaisi tehdä tässä tilanteessa ja katsoa, mihin meillä oikeasti on nyt varaa, kun olemme tällaiseen velkakierteeseen ajaneet itsemme. Tämän kukkuraksi, jos joku vielä puhuu, että tämä hallitus on hoitanut vastuullista talouspolitiikkaa, [Krista Kiuru: Tämä on täysin vastuutonta!] kyllä täytyy sanoa, että silloin ei puhuta faktoista ollenkaan. Tulee mieleen tilanne, jossa eräs tuhtunut rouva tuli tilaisuuteen ja sanoi, että ”haluan tästä asiasta oikeaa tietoa enkä mitään faktaa”. [Naurua] Eli tässä ovat menneet asiat sekaisin kyllä, pahoin pelkään.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kysyn edustaja Lohelta: oliko tämä tukeminen tulkittavissa kannatuksiksi? — Asia selvä. — Seuraavaksi edustaja Eestilä.

17.36 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Sinänsä perustuslain mukaan valtionalouden vastuu kuuluu kansanedustajille. Täällä taitaa olla viisi prosenttia kansanedustajista paikalla, ja kaikkein tärkein asiahan nyt on kyseessä.

On helppo tietysti moittia ketä tahansa, mutta itse ajattelen, että totta kai meidän täytyy tämä valtuus antaa, ja nyt se nousee 270 miljardiin. Me voimme näitä lukuja tietenkin pyöritellä, mutta kysyin tekoälyltä, paljonko Suomen valtio otti uutta velkaa viime vuonna, ja se vastaa, että 47 miljardia. En tiedä, onko se just oikein, mutta sitten nettona on 17,8 tai jotakin miljardia. Mutta kaikkein tärkeinhän tässä on se, että kun me otamme uutta lainaa, niin sitten lähtee pikkuisen korko väistämättä nousemaan, ja kun luottoluokitus sitten rupeaa putoamaan, niin duraatiokin saattaa vähän lyhentyä. Tämä on semmoinen kieppi, mihin tässä on nyt vaara joutua. En minä tiedä, onko se enää opposition tai hallituksen ongelma, kun se on meidän kaikkien ongelma. Silloin kun me joudutaan tähän, niin sittenhän se on äkkiä niin, että jos on 196 miljardia nytten velkaa, on helppo laskea, että 2 kertaa 3 on 6, eli kuusi miljardia rupeaa kohta olemaan korkoja. Kun nyt Valtiokonttori on laskenut liikenteeseen lainapaperia, niin 3,3 prosenttia on ollut korko. Kyllähän tämä on oikeasti huolestuttavaa.

Sitten pitäisi pohtia, mitä tässä on tapahtunut 20 vuoden aikana. Jos julkisen sektorin osuus tällä hetkellä Suomessa on bruttokansantuotteesta 58 prosenttia tai jotakin sellaista ja EU27:n keskiarvo on 50 prosenttia, niin siinä on kahdeksan pinnan, saattaa olla yhdeksän pinnan ero. Vaikka eri jäsenmaitten lukuja on vaikea verrata keskenään, niin kyllä liian korkealle tämä julkinen sektori ja sen osuus on paisunut — vaikka nyt bruttokansantuote matelisikin vähän, niin siitä huolimatta. Silloin me joudumme kysymään niin kuin kotitaloudessa, että kun meillä on tietty palkka, ja voi olla jopa, että se palkka ei oikein nousekaan, niin meillä ei ole varaa sitä henkilökohtaista kulurakennetta koko ajan nostaa ja nostaa. Kyllä se sama lainsäädäntö ja sama laki koskee valtioita.

Nyt meillä on yhteinen ongelma, eikä minullakaan siihen viisautta ole, mutta meidän pitäisi valtion kuluja ruveta pienentämään. Tämä ei ole ihan tuiki tuntematon tilanne, koska me oltiin 90-luvulla ihan samassa, ja julkisen sektorin osuus bruttokansantuotteesta oli 90-luvulla millilleen sama kuin se on nyt. No, mitä silloin valtiovarainministeriö teki? Valtiovarainministeriö totesi, että ministeriöiden ja keskusvirastojen päällekkäisjärjestelmä oli tullut tiensä päähän. Päällekkäisyys oli pitänyt yllä asioiden kaksinkertaista käsittelyä sekä vastuu- ja ohjaussuhteiden epäselvyyttä. Minun mielestäni tämä on tärkein viesti, miten me lähdetään purkamaan meidän rakenteita, koska se on rakenteellinen ongelma. Meillä on virastoja, on hallituksia, on keskuksia, vaikka mitä, ja ei voi välttyä siltäkään ajatukselta, että me pyörittelemme vähän samoja asioita vuodesta toiseen, että onko se tehokasta ja mikä se julkisen sektorin tuottavuus on.

Nämä ovat niitä kysymyksiä, mitä meidän pitäisi yhdessä pohtia, miten me aloitetaan, kun monien näitten toimintojen takanahan on lainsäädäntö ja pitäisi purkaa lainsäädäntöä, ja sitten päästään vuosien mittaan pikkuisen alenevalle kulu-uralle. Minä toivoisin tästä käytävän vähän keskustelua.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Autto.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

17.39 **Heikki Autto kok:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on ollut erittäin hyvää, ansiokasta, analyyttistä keskustelua Suomen vaikeasta taloustilanteesta. Varmasti kaikki olemme yhtä mieltä siitä, että tilanne on tällä hetkellä kestämaton. Siksi pääministeri Orpon hallitus on sitoutunut ohjelmansa mukaisesti tekemään tarvittavat toimet, että käänne saadaan aikaan, käänne niin, että kansantalous saadaan kestäväan kasvuun ja toisaalta velkaantuminen taitettua laskuun. Tässä on käytetty, rouva puhemies, erittäin hyviä puheenvuoroja, ja kun itse tulin tähän täysistuntoon käytännössä suoraan tuolta Yhdysvalloista, Washingtonista, jossa olimme tapaamassa yhdysvaltalaisliittolaisia yhdessä tällaisen eurooppalaisten puheenjohtajakollegoiden koalition kanssa, niin muutama peilaus myöskin sinne Atlantin toiselle puolelle.

Ensinnäkin on todella hienoa havaita se, kuinka kiihottomasti pystymme käsittelemään tällaista valtion lainanottovaltuuden muuttamista. Kun vertaamme vaikka sinne Yhdysvaltoihin, jossa tämä lainanottovaltuuden sinänsä väistämätön muuttaminen johtaa aina siihen, että koko hallinto suljetaan ja lennonjohdot seisovat ja kansallispuistot eivät ole ihmisten saavutettavissa ja niin edelleen, niin on tietysti hienoa, että Suomessa tällaista ikävää tosiasiaa, jonka edessä ollaan, voidaan kuitenkin varsin rakentavasti käsitellä ilman, että tästä itse tilanteesta aiheutuu enempää tarpeetonta haittaa kenellekään.

No, toinen asia: Ensinnäkin tietysti Yhdysvalloista tuli valtavaa arvostusta meille suomalaisille ihan yli puoluerajojen, varmaan vähän eri syistä: vaikkapa demokraattisenaattori Sandersilta kuin sitten republikaanisenaattori McConnelliilta, mutta joka tapauksessa kaikki julistivat Suomea ihailevansa, ja se on tietysti meille hyvä merkki.

Esimerkiksi keskusteluissa nousi monessa paikkaa esiin kuuma suomalaisyritys Iceye, ja vaikka tämä nyt on vähän tämmöistä mainospuhetta, niin saa sitä suomalainen rintaansa röyhittää, kun on kyseessä todella maailmanluokan osaamista, jota nyt Suomi pystyy myymään niin liittolaisille siellä Atlantin toisella puolella kuin myös liittolaisille täällä Euroopassa. Mutta on todella tärkeää muistaa, mistä esimerkiksi tämä yritys on aikanaan alkanut, eli siitä, että synteettisen apertuurin tutkateknologiaa on alettu hyödyntämään ahtojäissä kulkemisen helpottamiseen. Miksi siellä ahtojäissä pitää kulkea? Tietysti siksi, että Suomen metsäteollisuuden tuotteet ja metalliteollisuuden tuotteet pääsevät maailmalle ja toisaalta laivat tietysti myös tänne Suomeen päin. Siksi ne pitkät arvoketjut, joista esimerkiksi edustaja Hoskonen aiemmin puhui, ovat aivan kriittisen tärkeitä siinä, että meillä talouden iso pyörä pyörii niin, että se tuottaa myös näitä huippuosaamiseen nojaavia uusia vientituotteita, ja siksi tarvitaan koko tämän meidän pitkän ja hienon maan mahdollisuuksien hyödyntäminen tähän talouden kestäväan käänteeseen aikaansaamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

17.43 **Anna-Kristiina Mikkonen sd:** Arvoisa puhemies! Lainanottovaltuutta nostetaan tällä hallituskaudella yhteensä noin 100 miljoonaa euroa [Lauri Lyly: Miljardia!] — 100 miljardia euroa tällä hallituskaudella. Se on hyvin merkittävä summa. Ylipäätään tällä hallituskaudella velkaantuminen on ennätysellistä, kuten on myöskin työttömyys sekä konkurssien määrä.

Tässä epävarmassa maailmanajassa on mietinnön mukaisesti hyvä kiinnittää erityistä huomiota riskienhallintaan rahoitustarpeen osalta sekä muutenkin varmistaa toki riittävä

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

liikkumavara. Mutta täytyy todeta, että lainanottovaltuuden nostaminen 100 miljardilla eurolla on todella merkittävä asia tämän hallituskauden osalta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

17.44 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Vielä muutama sananen asiasta. Nimittäin semmoinen asia kuin tämän lainanoton takana on sekin kauhea totuus, että ilmastopolitiikan aivan järjettömien, tietoisten virheiden jälkeen näitä lähdetään sitten oikaisemaan. Mutta sehän tapahtuu aivan hurjalla tavalla, kansalaisten kannalta kaikista kammottavimmalla tavalla, mitä voin kuvitella. Nyt kun kustannukset nousevat, korot kasvavat, otetaan velkaa, niin sitten pitää taas toisella puolella sopeuttaa. Miten se sopeutetaan? Leikataan erilaisia palveluja kansalaisilta.

Terveyspalveluja on leikattu aivan älyttömän paljon. Tuolla maaseutukunnissa hoitoonpääsy alkaa olla täysin mahdotonta, vaikeaa ellei mahdotonta. Äskeisen kyselytunnin aikana puhuttiin siitä, pääseekö erikoissairaanhoidon. Se on kuulemma parantunut, mutta esittävä ministeri teki pienen virheen siinä mielestäni. Hän sanoi, että on parantunut — mutta tavallinen kansalainen ei pääse erikoissairaanhoidon, ellei hän saa terveyskeskuksesta lähetettä terveyskeskuslääkäriltä, ja jos hän ei pääse terveyskeskuslääkärinä tapaamaan, hän ei saa lähetettä eikä pääse sinne keskussairaalaan, missä hänen vammansa ehkä vaikka leikataan pienellä kirurgisella operaatiolla. Suoraan sinne ei kannata mennä, kun sinne ei pääse. Elikkä tämä on se todellinen syy, mihin se johtaa. Kun katsotaan vielä tästä eteenpäin, niin tämä johtaa myös siihen, että kun kustannukset nousevat ja palvelut heikkenevät, niin tämä iskee ennen kaikkea suomalaisen maaseutuun aivan valtavan kovalla tavalla.

Nyt olemme nähneet jo esityksen, jonka mukaan maataloustukia pitää leikata kuulemma. Minkä takia? Euroopan unionista tulee rahaa, en ymmärrä mitä ideaa on siinä, että me tuhoamme nyt jo oman elintarviketuotantommekin. Maaailma on menossa kohti suurta kriisiä, ikävä kyllä, ja me olemme tuhoamassa huoltovarmuuttamme, sekä energiapuolella — sen olemme melkein jo tehneetkin — ja sitten vielä ennen kaikkea ruokahuoltoapuolella. Suomi on tähän saakka ollut kovin paljon omavarainen ruoantuotannon suhteen, elintarvikkeita on riittänyt omassa tuotannossa. Tällä menolla jos jatkamme, meillä on kohta ruokapulakin tässä maassa. Mitä tehdään sitten, jos Tanskan salmet jostain syystä menevät kiinni?

Arvoisa rouva puhemies! Tähän tautiin auttaa vain yksi lääke, ja se on se — niin kuin koripallokentällä tavataan sanoa — että käsi nousee virheen merkiksi. Missä on se virhe tehty? No, Luonnonvarakeskuksen laskelmat... Se on lähinnä arpajaistalo: tänä päivänä ilmastopäästöjen luvut vaihtuvat melkein viikoittain, ja taas tulevat uudet luvut ensi viikolla, ja taas ovat Suomen metsät muuttuneet päästölähteiksi. Eikö sille porukalle kukaan saa tässä maassa kuria? Eikö edes Valtiontalouden tarkastusvirasto pysty puuttumaan tällaiseen höpöhöpöjuttujen levittämiseen? Tämän maksaa suomalainen veronmaksaja menetettyinä palveluina, kalliina palveluina, kalliina tuotteina. Eivät pääse lapset enää kesällä leirille eivätkä pääse vanhempien mukana matkoille, kun matkoja ei ole varaa kustantaa. Tällä menolla kun menemme, niin Suomesta tulee semmoinen banaanivaltio, joka ei pysty edes omista kansalaisistaan huolehtimaan. Mutta kuitenkin ilmastopolitiikkaa muka tehdään. Toivottavasti järki löytyy.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

17.47 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tällaista keskustelua käydään täällä tilanteesta, missä ollaan. Niin kuin olen aiemminkin täällä sanonut, kyllä tähän velan ottamiseen on syyllistynyt aika moni hallitus tätä ennen. Jos katsotaan niitä lukuja, niin puolet velasta oli otettu ennen Marinin hallituskauden aikaa, alle yksi neljäsosa tuli Marinin aikana, ja nyt on tullut Orpon aikana noin yksi neljäsosa. Tämä on se kokonaisuus, miten tämä velka on otettu valtiolle, ja se meidän kaikkien täytyy täällä tunnustaa. Minun mielestäni se on se alku, kun lähdetään liikkeelle, miten tästä päästään eteenpäin, ja edustaja Eestilä tuossa hyvin pohdiskeli eri asioita, mitä pitää hoitaa.

Toinen asia, joka tässä pitää myös tunnustaa ja jota pitäisi katsoa, on nämä sopeutustoimet. Niistä edustaja Lohi puhui tuolta pöntöstä, että ne olisivat noin 10 miljardia euroa, ja Valtiontalouden tarkastusvirasto oli katsonut toteutuneeksi niistä 3,5 miljardia euroa. Kun me näistä lähdetään sitten liikkeelle, todetaan ne, mitkä ovat nämä faktat tässä ympärillä lukuina, niin siitä on helpompi päästä eteenpäin.

Varmasti tarvitaan julkisen talouden tuottavuutta. Varmasti iso juttu olisi se, että meidän työllisyys paranisi. Esimerkiksi kunnissa käy tänä päivänä niin, kun myöskin he ovat osa julkista taloutta, että nyt kun työttömyys kasvaa, niin verotulot pienenevät ja menot kasvavat. Työttömyys on tänä päivänä kunnille todella iso kustannustekijä. Tulot vähenevät ja menot lisääntyvät samaan aikaan, ja se heilauttaa kuntien taloutta todella voimakkaasti. Tämä on yksi osa julkista taloutta, joka tässä tämän tekee.

Valtion mittakaavassa käy samalla tavalla, että menot kasvavat ja tulot pienenevät, kun työttömyyttä on. Eli kun meillä on 340 000 työtöntä työnhakijaa plus 90 000 ihmistä erilaisissa työllisyyspalveluissa, meillä on 430 000 ihmistä, jotka oikeasti ovat työtä tarvitsemassa, ja kun me siihen asiaan löydämme ratkaisuja — siihen liittyvät kasvu ja osaamisen kehittämiset ja kaikki muut asiat, joilla me pidetään mahdollisuuksia yllä — me tätä taloutta käännetään kasvusuuntaan. Se on ihan keskeisiä keinoja, jos me aiotaan tästä velkavuoresta joskus selvitä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Eestilä.

17.50 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Lylylle rakentavasta puheenvuorosta. On edelleen ehkä jatkettava tätä pohdintaa tästä kulurakenteesta, minkä aloitin, koska täytyyhän samalla kiinnittää huomiota siihen, että saadaan lisää tuloja. Eihän tämä valtio nyt ihan toimeton ole ollut, kyllähän se on laskujeni mukaan tehnyt 700 miljoonan edestä valtion kulurakennetta pienentäviä päätöksiä. 700 miljoonaa alkaa olla semmoinen, että kohta talous häiriintyy jo sen takia, niin ettei sitä ainakaan nopeasti voi nostaa.

Mutta siitä huolimatta, jos me ajattelemme sitä menettelyä, mihin olemme joutuneet Euroopan unionin neuvoston ohjaamana, tätä liiallisen alijäämän korjaamisen menettelyä, niin se ongelma on edelleen, että nettokulut kasvavat liian nopeasti. Eikä se ole kenenkään meidän vika, mutta se pitää ensin ymmärtää ja hyväksyä ja analysoida. Kun kuitenkin ollaan tehty niitä valtion menoja vähentäviä päätöksiä, niin saman tien jokaisella kansliapäälliköllä pitäisi olla minun mielestäni hahmotus siitä, missä mennään. Silloin kun ruvetaan esittämään lisää kulurakenteita ja jotakin lisää, tulipa se EU:sta tai mistä tahansa se velvoite, niin täytyy miettiä, pystytäänkö, onko meillä varaa enää ottaa vastaan näitä

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

EU:sta tulevia, sanotaanko, vaikka ympäristö- ja ilmastovelvoite, koska ne sitten menevät lakiin ja siihen pitää olla sitten lisää henkilökuntaa toteuttamaan, ja sitten toisella kädellä pitäisi vähentää henkilökuntaa. Moni virasto tai semmoinen instituutio, jonka on pakko tehdä jotakin, on joutunut tämmöiseen vähän skitsofreeniseen tilanteeseen, ja tämä muodostaa erittäin hankalan tilanteen.

Mutta se, mitä meidän ei pitäisi tehdä... Otetaan nyt esimerkiksi tämä ennallistamisasetus, mitä Suomi vastusti yksimielisesti. Jos se tarkoittaa sitä, että meiltä lähtee talousmetsien suojeluun pahimmillaan 2,2 miljoonaa hehtaaria, tai siis metsäpinta-alaa lähtee 2,2 miljoonaa pahimman skenaarion mukaan, niin siellä menee talousmetsien suojeluun sekä yksityisiä että valtion metsiä. Eihän me voida tämmöisiä lähteä toteuttamaan, vaan on pakko ajaa nämä toteutukset täydelliseen minimiin, jossa vaikutukset meidän talousmetsiin ja puuhooltoon ovat minimaalisia. Koska tälläkin hetkellä metsäteollisuus vastaa tavaraviennistä 18,6 prosentilla, niin eihän meillä ole varaa tämmöistä tulon kivijalkaa lähteä syömään.

Tässä oli vähän esimerkki siitä, että pitää samalla menoja vähentää ja samalla tuloja lisätä. Mutta minulle on tullut semmoinen kuva, että onko tämä nyt viimeisen päälle ministeriössä tämä tietoisuus, että ei mikään ministeriö voi enää elää samalla kulurakenteella kuin ennen. Jos minä olen oikein käsittänyt, niin ennen ministerin hyvyys mitattiin sillä, kuinka hyvin pystyi puolustamaan oman ministeriön hallinnonalan budjettia ja taistelemaan siitä budjetista, mutta nythän se pitäisi kääntää niin, että se on paras ministeri, joka pystyy alentamaan oman hallinnonalan budjettia, mutta kuitenkin niin, ettei tule häiriöitä sitten toiminnoissa. Tämä ministerin hyvyys pitäisi kääntää toisinpäin, koska ministereillä on toimeenpanovastuu.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Krista.

17.53 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Jäin miettimään tuota Eestilän ajatuksenjuoksun viimeistä pointtia. Minusta paras ministeriö olisi sellainen, joka pystyisi tekemään niin vaikuttavia julkisen talouden sopeutustoimia, että ne eivät heikentäisi palvelutasoa ja ne veisivät valtionaloutta oikeaan suuntaan. Minun on kyllä pakko ihmetellä, onko siinä suhteessa valtioneuvosto kovin onnistunut.

Kaikkein keskeisimmät säästötoimet, jotka on tehty, on tehty sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön hyvinvointitalouden pääluokkaan, ja ne uusimmat arviot, jotka me saimme valiokunnassa, ovat yli 4,5 miljardia säästöjä. Mutta me juuri tässä äsken kuulimme, kun valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja totesi, että valtiovarainministeriö laskee, että tältä vaalikaudelta toteutuvia säästöjä jää ainoastaan 2,8 miljardia, joten haastan tätä samaa ajattelua vielä askelen eteenpäin kysymällä: kuinka hyvin esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollossa, sosiaaliturvassa ja hyvinvointialueiden säästöissä toteutuvat tosiasiasa nämä säästöt? Ne perustuvat siihen, että sosiaaliturvaa on leikattu ajatellen, että nyt ihmiset menevät töihin, ja tämä suuri, ihmeellinen väittämä on osoittautunut kolmessa vuodessa tyhjäksi puheeksi. Tehtiin valtavat säästöt ilman, että ne realisoituivat, koska työllisyysvaikutukset jäivät saamatta.

Arvoisa puhemies! Halusin kuitenkin pyytää nyt tähän keskusteluun puheenvuoron vain siksi, että moni köyhä, osaton ja sairas ihminen on soittanut tai laittanut viestin ja kysynyt, että jos meiltä kaikilta on näin paljon otettu, niin mihin ne rahat ovat menneet, koska moni

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

kokee, että on osallistunut yhteiskunnan taloustalkoisiin aika vahvasti, mutta ihmettelee sitten, mihin ne rahat hävisivät.

Me ollaan siis käsittelemässä täällä huippusuoritusta, jossa ajatellaan, että kyllä nyt on Suomi pantu kuntoon, nyt on velkaantuminen kääntynyt ja velkalaiva on, kuulkaa, muuttanut aivan asentoaan. Siis mihin ne rahat menivät, kun me joudutaan ottamaan maailman suurin vippi? Ei tämä velaksi eläminen mihinkään ole päättynyt. Ne menivät siihen, että keksittiin muita menoja niiden 10 miljardin säästöjen sijasta, jotka osoittautuivat erityisesti oikeistoa tukeviksi säästöiksi. Nyt moni kysyy, onko tämä reilua, että me näin paljon otetaan jälleen lainaa ja velkaantuminen ei käänny ja velkaannumme enemmän kuin mikään aikaisempi hallitus. Me säästimme näin paljon rahaa köyhiltä ja sairailta, mutta tässä on lopputulos. Joku muu vohki nämä rahat taskuunsa, ja sitä moni ihmettelee, miten tässä näin pääsi käymään. Kysymys on siis hallituspuolueille: mihin ne rahat menivät?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Autto kertoo, mihin rahat menivät. [Krista Kiuru: No niin, nyt se kuullaan!]

17.56 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän Suomessa sillä tavalla tietysti ollaan vakavassa tilanteessa, että kun velkasuhde lähestyy 100:aa prosenttia bruttokansantuotteesta, niin ei olla enää riittävällä turvamarginaalilla esimerkiksi vaikkapa suhteessa siihen, missä Kreikka eurokriisin aikaan oli, kun siellä jouduttiin niin EU:n, EKP:n kuin IMF:n holhoukseen. Ja vaikka Kreikka voi nyt tässä ajassa paistatella sellaisen talouskasvun auringon lämmössä, että he ovat Euroopan parhaan kasvun maita, niin kyllä se tie on ollut todella kivinen. On varmasti kaikkien meidän yhteinen intressi huolehtia siitä, että Suomessa pystymme pitämään asiat omissa käsissämme, ja siksi nämä talouden sopeuttamistoimenpiteet, joita on tehty, ovat tietysti välttämättömiä.

On aivan selvää, että on — tai itse asiassa tällä vaalikaudellahan ei kyllä ole — kuultu vaihtoehtoisia esityksiä näille sopeutuksille. Tässä edustaja Kiuru kyseli sen perään, voisiko olla toisaalta vielä vaikuttavampia mutta myöskin paremmin kohdistuvia keinoja tehdä näitä sopeuttamistoimia, jotka sinänsä ovat välttämättömiä. Valitettavastihan niitä keinoja ei ole kuultu eikä ole sillä tavalla voitu käydä keskustelua siitä, mikä se vaihtoehto olisi ollut. Mutta tilanne, jossa siis nyt ollaan, on tämä, ja velkajarrun mukaisesti tietysti tulemme kaikki puolueet varmasti yhdessä tätä samaa työtä sitten jatkamaan.

Ehkä jos saan, rouva puhemies, vielä, kun tulen tuolta pohjoisesta, tuoda kuitenkin semmoisen toiveikkaan näkökulman tähän keskusteluun, että kun katsoo naapurimaitamme Norjaa ja Ruotsia, niin siellä kestäväällä tavalla ammennetaan omista luonnonvaroista vaurautta kansakunnille. Totta kai Norjaa nyt on siunattu tässä ajassa aivan erityisillä vahvuuksilla, ja he ovat tietysti saaneet viime vuosina aivan satumaisia tuottoja öljy- ja kaasuesiintymistään, mutta samalla on aivan hyvä muistaa se tosiasia, minkä edustaja Hoskonen täällä toi esille, että Suomessa esimerkiksi turvevaroihin sinänsä on sitoutunut vastaava määrä energiaa kuin mitä vaikka Norjalla on öljyvaroissa. Totta kai öljyn hyödynnettävyys on tietysti aivan eri tavalla tehokasta, ja sitä ei voi suoraan verrata, mutta Suomen metsät, meidän maaperän rikkaudet, niin malmit kuin vaikkapa maan pintaan sitoutuneet energiavarat, kaikki, on kyllä tärkeää pitää mielessä, kun haetaan sitä talouden ison pyörän pyörimistä, joka sitten taas tuottaa sitä korkeaa osaamista ja sen

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

kautta monenlaisia erilaisia vientituotteita. Eli kasvua ei sovi unohtaa tässä samalla, kun pohdimme tätä velkataakkaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä.

17.59 **Markku Eestilä kok:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Kiurua, että meillä on hyvin pitkälle sama näkemys asioista, [Krista Kiuru: Niin on!] että semmoinen ministeriö on hyvä, joka pystyy tekemään kulusäästöjä, mutta kuitenkin niin, että toiminnot eivät häiriinny eivätkä kansalaisten perusoikeudet sitten ajaudu tällaiselle kriittiselle rajalle.

Sen verran haluan kuitenkin tuoda esille, että mihin meidän pitäisi pyrkiä. Mehän käymme tässä salissa joka viikko sotekeskustelua, mutta itse asiassa, jos miettii tarkasti, niin varmasti 90 prosenttia siitä keskustelusta kuuluisi hyvinvointialueitten valtuustoihin, koska palvelukokonaisuuksien järjestäminenhan kuuluu järjestämislain hyvinvointialueen vastuulle. Eli siellähan pitäisi olla ne järjestelyt, miten palveluja järjestetään, ja täällä ehkä pohditaan enemmänkin sitten, miksi mikäkin ilmiö johtuu mistäkin ja mikä on rahoituslaki ja näin, ja sehän on meidän tehtävämme.

Arvoisa puhemies! Sen verran haluan palata, ja pyysinkin puheenvuoron kyselytunnilla, mutta sitä en saanut, kun olivat nämä sotekysymykset: Olen sitä mieltä, että yksi säästökohde on se, että me oikeasti satsaamme sinne perusterveydenhuoltoon. Minä olen itse ollut semmoisessa tilanteessa palkkasuhteessa, virkasuhteessa kuntayhtymään, mutta minä olin itse ammatinharjoittaja eläinlääkärinä, ja käytin julkista valtaa. Ei siinä ollut perustuslaillisia esteitä, eikä ole tänä päivänäkään. Minun mielestäni, meinasin sitä tuoda esille, kun minä tulen Iisalmesta, omalääkärimalli voi olla ihan hirveän hyvä, mutta kun siellä ei ole lääkäreitä. Jostakin syystä sinne ei tule, ja niihin pienempiin kuntiin, sotekeskuksiin, vielä vähemmän menee lääkäreitä. Kyllähän meidän sitten pitäisi arvioida tällaisista ammatinharjoittajamallia, että nämä lääkärit muodostavat semmoisen tietyn porukan, olkoon heitä viisi tai kuusi, ja he saavat hyvinvointialueilta pienen peruspalkan, ja sitten he tekevät työtä, ja mitä enemmän he tekevät työtä, sen enemmän he hankkivat. Ja sitten jos he ovat semmoisia, että he haluavat oikeasti nostaa elintasoa, he tekevät paljon työtä, ja silloin me saataisiin perusterveydenhuolto pelaamaan myös pienemmissä kunnissa ja seutukaupungeissa. Minulla on se käsitys, minkä moni ammattilainen jakaa, että se rupeaa sitten näkymään pikkuhiljaa erikoissairaanhoidon menoissa.

Tällä tavalla muutetaan vähän tätä logiikkaa, että pannaan enemmän porkkanoita ja annetaan, jos minä nyt rumasti sanon, ihmisten ahneudelle vähän valtaa. Sitten kun rupeavat tekemään paljon töitä, vähän aamusta iltaan, niin kuin eläinlääkärit tekivät, niin kuin itsekin olen tehnyt, niin se näkyy sitten palkkapussissa. Minä muuttaisin itse tätä järjestelyä. En rakentaisi sitä niinkään, että pitääkö sen olla just sataprosenttisesti julkisella sektorilla, vaan tehdään hybridimalli julkisen sektorin virassa, koska minä tiedän, että moni lääkäri vierastaa lähteä kokonaan ammatinharjoittajaksi, mutta jos he saavat olla hyvinvointialueeseen palkkasuhteessa, niin vaikka se peruspalkka on pieni, niin sitten kun tekevät, heille maksetaan. On siinä omat riskit siinä mallissa, koska joku tekee kynällä rahaa, mutta minä uskon, että tällä tavalla me pystyttäisiin perusterveydenhuolto ajamaan uudelle tasolle, joka sitten tuottaa ihmisille parempia palveluja ja itse asiassa säästää veronmaksajien rahoja. Minä en ole varma, mutta minulla on tällainen usko.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru.

18.03 **Krista Kiuru sd:** Arvoisa puhemies! Me käsittelemme tässä lainanottovaltuuden merkittävää kasvattamista, ja olemme tilanteessa, jossa ihmettelemme tietenkin sitä, miksi näin suuri lainanottovaltuus on esitettävä tehtäväksi. Kun me ihmettelemme sitä, miksi tämä velaksi eläminen ei nyt loppunut, ja ihmettelemme myöskin sitä, miten tässä näin pääsi käymään, että juuri tämä hallitus on se, joka ottaa eniten velkaa kaikista hallituksista, niin tässä kyllä oikeastaan eivät sanat riitä enää kertomaan, miltä tämä tuntuu. Siis Euroopan huonoiten hoidettu talous- ja työllisyyspolitiikka tässä kysymyksessä nyt näkyy. Tämä hinta on valtava, mikä tässä joudutaan maksamaan. Sössittiin talouspolitiikka, sössittiin työllisyyspolitiikka, ja loppuviimeksi ollaan siinä, että ei auta mikään muu kuin nostaa kolmannen vuoden jälkeen kädet ylös ja sanoa, että meidän on pakko ottaa lainaa lisää.

Tämä hallitus sai vaaleissa mandaattinsa sillä, että nyt tämä velkaantuminen loppuu, mutta täällä me istutaan yömyöhään kuudelta salissa ihmettelemässä, miten tässä näin pääsi käymään. Älkää nyt selitelkö tätä enää. Tämähän osoittaa sen, että tämä on pohjanoteeraus. Tämä laiva, tämä vene, mistä suomalainen oikeisto sanoo, että nyt me istutaan tässä samassa veneessä — kyllä me istutaankin niin kauan kuin kaikki köyhät, sairaat ja muuten heikommat ovat tyytyväisiä siihen, että ollaan vain hiljaa, että ääni ei nouse liikaa. Tälle porukalle on tarjolla veneen paikka niin kauan kuin ollaan äänettämiä yhtiömiehiä, mutta kun nämä köyhät ja sairaat kysyvät, että jos nyt meiltä näin paljon on otettu, niin mihin ne rahat hävisivät, niin siitä saatiin uskomattoman hieno puskuri.

Täällä oli vähän jo mittari värähtämässä. Sitten tilaisuus teki varkaan ja tämä hallitus teki todellisen ryöstön. Kun oli sanottu, että rahaa ei ole, niin kahden vuoden jälkeen kehysriihessä tultiin ulos ja huomattiin, että rahaa on niin paljon, että minäkin oikein hämmästyin, että mistä sitä rahaa tuli. [Timo Suhonen: Velaksi!] Sitä tuli ovista ja ikkunoista, koska tämä hallitus päätti. Tämä päätti, että otetaan lisää velkaa ja laitetaan ne kaikkien köyhien ja sairaiden maksamat, kipeästi maksamat säästöt lihoiksi. Tehtiin ylisuuret verojen kevennykset kaikkein hyvätuloisimmille ihmisille tässä yhteiskunnassa ja niille yrityksille, jotka täällä nyt ovat Suomen suurimpia yrityksiä. Lopputuloksena oli se, että oikeutettiin se, että kaikkein hyvätuloisimpien pärjäämistä tuettiin sillä, että talouskasvua yritetään kiihdyttää tässä yhteiskunnassa, ja toisin kävi. Niin se kävi, kuulkaa, että rahat hävisivät, koska ne maksettiin kaikkein parhaimmin toimeen tuleville, ja nyt ollaan siinä tilanteessa, että vippi on sen näköinen.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain ja sairausvakuutuslain 15 ja 17 luvun sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 67/2026 vp

Valiokunnan mietintö StVM 6/2026 vp

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 6/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Edustaja Kiuru, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä, valiokunnan puheenjohtaja.

Keskustelu

18.06 **Krista Kiuru sd** (esittelypuheenvuoro): Puhemies! Olen täällä esittelemässä sosiaali- ja terveysvaliokunnan yksimielistä mietintöä siitä, että Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksiin ja kuntoutusrahaetuuksiin sekä sairausvakuutuslakiin ja 15 muuhun lakiin tehtäisiin vielä täsmennyksiä. Pyrin esittelemään nämä täsmennykset mahdollisimman nopeasti, jotta aika riittää. Sanon kuitenkin tässä vaiheessa, että nämä esitykset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.27 ja käytännössä yksi näistä muutoksista 1.4. Tässä esityksessä ehdotetaan selkeytettäväksi sosiaaliturvaa ja yksinkertaistettavia ja yhtenäistettäviä muutoksia Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksiin ja kuntoutusrahaetuuksiin sekä sairausvakuutuslakiin ja 15 muuhun lakiin. Me totesimme valiokunnassa, että nämä muutokset ovat selkeyttäviä ja tätä yhtenäistämistä tulee tehdä tavoitteena ja nämä lakiehdotukset voitaisiin hyväksyä muuttamattomina ja yksimielisinä.

Aloitetaan muutoksien esittely kuntoutusrahasta. Tässä on kysymys maksukausien muutoksesta kuntoutusrahan, eli kuntoutusrahan maksukausia koskevaa sääntelyä muutettaisiin niin, että maksukausista säädettäisiin jatkossa asetuksella. Voimassa olevan lain mukaan ensimmäinen maksukausi käsittää kuusi ensimmäistä arkipäivää kuntoutusrahaoikeuden alkamisesta ja kukin seuraava maksuerä 25 arkipäivää. Jos kuntoutus toteutetaan lyhyemmässä jaksossa, maksukausi on toteutuneen jakson mittainen. Esityksen mukaan nykyinen sääntely voi johtaa epätarkoituksenmukaisiin tilanteisiin, joissa etuus voitaisiin maksaa useassa pienessä erässä, mikä on etuudensaajan kannalta vaikeasti ennakoitavaa ja vaikeuttaa talouden hallintaa sekä voi lisätä huolta toimeentulosta. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että asetusmuutokset valmistellaan siten, että ne tuovat ennakoitavuutta ja myöskin on asiakkaan näkökulmasta tarkoituksenmukaiset jaksot. Valiokunta pitää myönteisenä, että esityksestä on lausuntokierroksen jälkeen poistettu ehdotus nuorten kuntoutusrahan ja harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen lakkauttamisesta. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että nuorten kuntoutusjärjestelmää ja kuntoutusetuuksia koskevaa lainsäädäntöä on muutettu useaan kertaan ja tiheään ja aina pistemäisesti. Siksi olisi hyvä ottaa huomioon tämä koko kokonaisuus muutoksia tehtäessä.

Arvoisa puhemies! Sitten sairausvakuutuslain muutoksiin. Sairausvakuutuslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös päätöksen antamisesta, jonka mukaan Kelan tulee etuuden myöntämistä, epäämistä, tarkistamista, lakkauttamista tai takaisinperintää koskevassa asiassa tehdä hakijalle kirjallinen päätös. Päätöstä ei ehdotuksen mukaan tarvitse antaa, jos etuuden tarkistaminen johtuu yksinomaan indeksitarkistuksesta tai muusta vastaavasta lain tai asetuksen nojalla suoraan määräytyvästä perusteesta eikä päätöstä erikseen vaadita hakijan toimesta. Sairausvakuutuslakiin ehdotetaan lisättäväksi myös säännös etuuden maksamisen väliaikaisesta keskeyttämisestä tai vähentämisestä, jos on ilmeistä, että sen saajalla ei olosuhteiden muuttamisen tai muun syyn perusteella ole siihen enää oikeutta tai

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

etuuden määrää tulisi vähentää. Keskeyttämisestä ja vähentämisestä on esityksen mukaan välittömästi ilmoitettava etuudensaajalle ja etuutta koskeva päätös on annettava viivytyksettä, ja tähän on jo monissa muissa etuuslaeissa olemassa. Valiokunta toteaa, että ehdotettu sääntely koskee siis vain tilanteita, joissa Kelan tietoon tulee seikka, jonka perusteella on ilmeistä, että etuuden määrä laskisi tai hakijalla ei olisi siihen enää oikeutta.

Arvoisa puhemies! Sitten asiavirheen korjaamisesta. Siihenkin esitetään muutoksia:

Kansaneläkelaitos voi korjata asiavirheen asianomaisen vahingoksi ilman asianomaisen suostumusta tai virheellisen päätöksen poistomenettelyä, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asiakkaan omasta menettelystä. Tämä ei kuitenkaan koske toimeentulotuesta annetussa laissa tarkoitettua toimeentulotukea. Esityksen mukaan sääntelyn tarkoittamissa tilanteissa on kyse lähinnä asiakkaan vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä, ja ilman asianomaisen suostumusta virheen korjaaminen riippuu aina Kansaneläkelaitoksen tapauskohtaisesta harkinnasta.

Esityksessä ei ehdoteta säädettäväksi erikseen velvollisuudesta varata asianomaiselle tilaisuutta tulla kuulluksi ennen asiavirheen korjaamista asiakkaan vahingoksi. Asiakkaan kuuleminen on keskeinen keino sen selvittämiseksi, onko virhe aiheutunut asianomaisen omasta menettelystä. Kansaneläkelaitoksen asiakaskunnassa on myös terveytensä, toimintakykynsä ja elämäntilanteensa vuoksi haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä, ja toimeenpanossa on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mukaan varmistuttava siitä, että myös haavoittuvassa asemassa olevat asiakkaat ymmärtävät oikeutensa eivätkä joudu kohtuuttomiin tilanteisiin.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota myös siihen, että tämä koskee vain Kansaneläkelaitoksen toimeenpanevia etuuksia eikä muutos siten koske työttömyyskassojen toimeenpanevaa ansiopäivärahaa. Valiokunta ottaa näitä seikkoja tässä mietinnössään huomioon, mutta en käy niitä nyt tässä kohdassa enempiä läpi.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota myös virheellisen päätöksen korjaantumiseen takautuvasti ja takaisinperinnän aikarajaan. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että etuudensaajan velvollisuus etuuden palauttamiseen selvitetään kohtuullisessa ajassa, ja korostaa, että esityksessä ei ehdoteta muutettavaksi voimassa olevaa sääntelyä etuuksien takaisinperinnästä.

Arvoisa puhemies! Sitten myös väärinkäytöstilanteissa Kela voi tehdä tutkintapyynnön poliisille. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan etuuslainsäädännön nojalla takaisin perittävästä liikamaksusta ei peritä korkoja eikä pääsääntöisesti myöskään vahingonkorvauksena perittävästä liikamaksusta. Selvityksen mukaan Kela suhtautuu myös lähtökohtaisesti myönteisesti velan maksamiseen osamaksulla. Valiokunta korostaa, että Kelan on mahdollista ottaa takaisinperintää koskevassa tapauskohtaisessa harkinnassa huomioon takaisinperintään johtaneita syitä ja henkilön taloudellinen tilanne liikamaksun perinnässä. Valiokunta toteaa, että vaikka liikamaksu on johtunut etuudensaajan menettelystä, asianomainen ei välttämättä ole tiennyt tai ymmärtänyt menetelleensä virheellisesti. Takaisinperintäpäätöksen antamisen jälkeenkin perimisestä voidaan tapauskohtaisesti harkinnan jälkeen luopua, jos toistuvat perintätoimenpiteet ovat osoittautuneet tuloksettomiksi.

Tässä esityksessä tehdään myös muita muutoksia sovelletun työttömyysetuuden määrää koskevan säännöksen selkeyttämiseen ja työttömyyskassalakea koskevaan muutokseen.

Arvoisa puhemies! Tämä valiokunnan mietintö on siis yksimielinen.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset valiokunnan puheenjohtajalle esittelystä. — Ja nyt edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

18.15 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies, hyvät kollegat ja yleisö täällä paikan päällä ja siellä nettien ääressä! Toivotan näin aluksi erinomaista Puolustusvoimain lippujuhlan päivää!

Arvoisa puhemies! Tavoittemme on selkeyttää Kelan kuntoutusetuuksia, kuntoutusrahaetuksia sekä sairausvakuutuslain keskeisiä menettelysäännöksiä. Tällä esityksellä tehdään sosiaaliturvajärjestelmästä aiempaa selkeämpi, yhtenäisempi, sujuvampi sekä asiakkaan että viranomaisen näkökulmasta ja samalla pyritään vähentämään virheellisiä etuusmaksuja ja keventämään hallinnollista taakkaa.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen keskeinen muutos koskee kuntoutusrahan maksukausia. Nykyinen järjestelmä voi johtaa useisiin pieniin maksueriin, jotka vaikeuttavat arjen ennakoitua. Siksi tavoitteena on mahdollistaa selkeämpi ja paremmin ennakoitava maksurytmi. Lisäksi sairausvakuutuslakiin lisätään säännökset kirjallisen päätöksen antamisesta sekä mahdollisuudesta keskeyttää tai vähentää etuutta, jos olosuhteet muuttuvat. Työttömyysturvan soviteltua etuutta koskevan sääntelyn selkeyttäminen puolestaan tekee sen perusteista paremmin ymmärrettävän, ja asiavirheen korjaamista nopeutetaan siten, että jatkossa ilmeinen virhe voidaan korjata ilman asiakkaan suostumusta, jos se on aiheutunut asiakkaan omasta menettelystä. Siten tämä esitys parantaa menettelyjen yhdenmukaisuutta ja ehkäisee virheellisiä maksuja. Nämä ovat kaikki keinoja nykyisen järjestelmämme selkeyttämiseksi.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta pitää esitystä kannatettavana, mutta korostaa oikeusturvan takaamista. Vaikka asiavirheen korjaaminen ilman suostumusta on jatkossa mahdollista, asiakkaan kuuleminen on turvattava ja erityistä huomiota on kiinnitettävä haavoittuvassa asemassa oleviin. Valiokunta painottaa eduskunnalle myös sitä, että maksukausien uudistuksessa on varmistettava ennakoitavuus asiakkaan näkökulmasta. Koko kuvassa sosiaaliturvalainsäädännön selkeyttäminen ja menettelyjen yhtenäistäminen on siksi tärkeää sekä asiakkaiden oikeusturvan että hallinnon toimivuuden kannalta.

Arvoisa puhemies! Kokonaisuutena esitys parantaa etuuksien käsittelyn ennakoitavuutta ja vähentää virhetilanteita. Se on luonteeltaan selkeyttävä ja hallinnollisia prosesseja sujuvoittava, ja juuri siksi se on tärkeä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

18.19 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta on saanut mietinnön valmiiksi tähän esitykseen, joka koskee Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettua lakia, sairausvakuutuslakia sekä 15:tä muuta lakia. Esityksen pääpointtina on se, että lakia muutettaisiin kuntoutusrahan maksukausia koskevan säännöksen osalta. Lisäksi sairausvakuutuslakiin lisättäisiin säännökset päivärahaetuutta koskevan päätöksen antamisesta sekä päivärahaetuuden maksamisen keskeyttämisestä tai sen vähentämisestä muuttuneiden olosuhteiden vuoksi. Myös asiavirheen korjaamista koskevaa sääntelyä Kansaneläkelaitoksen soveltamissa etuuslaeissa esitetään muutettavaksi.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Hallituksen esitys selkeyttää järjestelmää ja vähentää byrokratiaa. Tavoitteena on selkeyttämisen lisäksi yksinkertaistaminen ja yhtenäistäminen. Tämä on kannatettavaa, vastuullista sosiaaliturvapolitiikkaa.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan päätösehdotuksena onkin, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset, ja mietintö on yksimielinen.

Lopuksi tahdon lausua vielä kiitokset hallitukselle tämän lain tuomisesta eduskuntaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru.

18.20 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on kysymys itse asiassa tällaisesta sisarilaista, jolla sosiaaliturvan väärinkäytöksiä halutaan kitkeä pois. Sosiaaliturvan väärinkäytökset ovat alle promillen luokkaa Suomessa. Tässä yhteydessä on käyty nyt noin 15—16 lainsäädännön kokonaisuutta läpi ja etsitty, missä voitaisiin vielä tehostaa sosiaaliturvan väärinkäytösten osalta meidän nykyistä lainsäädäntöä entistä paremmaksi.

Kaikki suomalaiset poliittiset puolueet ovat sitä mieltä, että sosiaaliturvan väärinkäytöksiin puututaan ja sosiaaliturvan väärinkäytökset pitää kitkeä pois. Mutta samalla logiikalla meidän pitäisi puuttua myös siihen, että meidän sosiaaliturva on aliedustettua siinä mielessä, että monet ihmiset, jotka tarvitsisivat sosiaaliturvaa ja olisivat siihen oikeutettuja, eivät osaa sitä hakea tai eivät kykene sitä hakemaan. Yhtäläisellä antaumuksella pitäisi miettiä niitä toimia, miten me pidetään huolta siitä, että kaikkein heikoimmassakin asemassa olevat ihmiset voisivat pärjätä.

Tässä kokonaisuudessa myöskin oppositio päätyi tätä esitystä kannattamaan, koska nämä muutokset, jotka tähän tehdään, selkeyttävät meidän nykyistä lainsäädäntöä. Mutta tämän lakiehdotuksen sisar, kaverus on sitten Kelan tiedonvaihtoon liittyvä lakiehdotus, jossa Kelan etuuskäsittelyn tehostamiseksi ja sujuvoittamiseksi esitettiin hallituksen esityksessä sitä, että pankkisalaisuus voitaisiin murtaa. Tämä on jo sen tason kysymys, ovatko finanssialan huolet siitä tarpeen, että sosiaaliturvan väärinkäytösten osalta mentäisiin siihen, että pankkisalaisuus ei ole Suomessa enää pyhä asia. Ei ole kysymys siitä, etteikö kaikkien sosiaaliturvaa väärin käyttävien tilanteeseen puututtaisi. Kysymys on siitä, ajatellaanko me oikeasti niin, että sosiaaliturvan väärinkäyttäjät ovat niin uskomattoman ovelia ja niin fiksuja, että he osaavat tätä järjestelmää kyllä käyttää hyväkseen, mutta toisaalta niin tyhmiä, että sen jälkeen, kun me muutettaisiin lakia niin, että ihmisten pankkitileille päästäisiin käytännössä terrorismilainsäädännön kautta avaamalla meidän pankki- ja maksutilijärjestelmämme Kela-käyttöön ja tällaiseen — nämä samat ihmiset olisivat niin tyhmiä —, he eivät osaisi piilottaa niitä rahoja.

Kyllä jokainen ymmärtää, että meillä on useita mahdollisuuksia piilottaa ulkomaalaisten pankkien tileille rahat, joita ei haluta nähtävän meidän perinteisten pankkien sisällä. [Puhemies koputtaa] Voi ostaa kryptoa. Voi myöskin tehdä toimia, joissa piilotetaan nämä rahat esimerkiksi pelitileille.

Halusin vain sanoa, että tässä kokonaisuudessa valiokunta pyytää nyt lausuntoa talousvaliokunnalta ja otimme tähän aikalisän.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 67/2026 vp sisältyvien 1.—17. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annetun lain 14 ja 17 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 65/2026 vp
Valiokunnan mietintö StVM 7/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 7/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Valiokunnan puheenjohtaja Kiuru, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.25 **Krista Kiuru sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka ilta tästä vanhenee, niin tärkeitä ehdotuksia ollaan myöskin käsitelty sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja esityksiä, joissa pyritään myöskin muuttamaan urheilijoiden sosiaaliturvaa paremmaksi. Tässä on kysymyksessä esitys, jonka tavoitteena on urheilijoiden vanhuusturvan järjestämisen mahdollisuuksien parantaminen muuttuneessa vakuutusmarkkinatilanteessa ja siinä tilanteessa, että saataisiin useita vakuutuksen tarjoajia markkinoille.

Ammattuurheilijan lakisäiteinen vanhuudenturva on järjestetty työntekijöiden eläkevakuutuksesta poiketen yksityisistä vakuutusyhtiöistä otettavalla vakuutuksella, jota vain harvat vakuutusyhtiöt ovat myöntäneet. Vakuutuksen saatavuus on ollut edellytys ammattuurheilijan lakisäiteisen sosiaaliturvan toteutumiselle. Vakuutusmarkkinoiden tarjonta on kaventunut, ja osa urheilijoista on jäänyt ilman lain edellyttämää vanhuudenturvaa vuoden 2026 alusta.

Esityksessä ehdotetaan, että urheilijoiden vanhuudenturvaa on jatkossa mahdollista järjestää vakuutusyhtiöissä myös sijoitussidonnaisella vakuutuksella nykyisen laskuperustekorkoon sidotun eläkevakuutuksen sijasta. Lisäksi eläke on esityksen mukaan jatkossa mahdollista maksaa urheilijan suostumuksella määräaikaisena nykyisen elinikäisen suorituksen sijaan. Lakiin lisättäisiin myös mahdollisuus maksaa tietyissä tilanteissa eläkesäästö kertasuorituksena, jos säästön määrä jää laissa säädettävän rahamäärän alle.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää näitä ehdotettuja muutoksia välttämättöminä lyhyellä tähtäimellä korjaamaan vakuutusmarkkinoilla esiintyviä nykyisiä puutteita ja kannattaa lakiehdotuksen hyväksymistä. Tästä ollaan valiokunnassa yksimielisiä.

Valiokunta ehdottaa kuitenkin tähän kyseiseen kokonaisuuteen yhtä muutosta, ja se liittyy siihen, että vakuutusyhtiön ilmoitusvelvollisuutta vakuutuksen rajoittamisesta tai lopettamisesta laajennettaisiin koskemaan myöskin vakuutuksenottajaa. Näin halutaan varmistaa, että ihmiset tietäisivät ajoissa, jos on tulossa muutoksia eläketurvaan. Lisäksi

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

valiokunta kiinnittää huomiota tarpeeseen kehittää urheilijan sosiaaliturvaa kokonaisuudessaan ja korjata sen puutteita.

Arvoisa puhemies! Joitakin yksityiskohtia sitten tästä kokonaisuudesta.

Ensinnäkin sijoitussidonnaiseen eläkevakuuttamiseen perustuva ehdotus muuttaisi nyt urheilijalakia siten, että urheilijan vanhuudenturva voitaisiin järjestää nykyisten laskuperustekorkoon sidottujen vakuutusten lisäksi myöskin sijoitussidonnaisilla vakuutuksilla. Ehdotuksen mukaan jo ennen lain voimaantuloa alkaneet aktiiviset vakuutukset ja vapaakirjat voitaisiin myös muuttaa sijoitussidonnaisiksi urheilijatyönantajan ja vapaakirjojen osalta vakuutetun suostumuksella. Esityksen mukaan valtaosalla urheilijoista eläkesäästön määrä jää nykyisin alle 10 000 euroon ja suurelta osalta alle 5 000 euroon. Koska nämä urheilijoiden eläkevakuutukset voivat olla sijoitusajaltaan jopa 30—40 vuotta, niin silloin on odotettavissa, että sijoitussidonnaisten vakuutusten voidaan odottaa takaavan nykyistä paremman eläkesäästöjen tason. Näillä muutoksilla laajennettaisiin vakuutuksen tarjoajien piiriä, koska vakuutusyhtiöt eivät käytännössä enää tarjoa urheilijalain mukaisia laskuperustekorkoon sidottuja vakuutuksia.

Valiokunta korostaa, että ehdotettujen muutosten jälkeenkin urheilijoiden sijoitussidonnainen vakuutus ei ole esityksen mukaan vakuutuslainsäätönsä mukainen sijoitusvakuutus, johon voi liittyä säästöjen vapaampi siirrettävyys. Urheilijalain mukaisen eläketurvan ollessa osa sosiaaliturvaa ei sitä ole tarkoituksenmukaista kehittää yksilöllisten eläkevakuutusten tai sijoitusvakuutusten suuntaan niin, että vapaakirjat olisivat vapaasti takaisin ostettavissa ja siirrettävissä.

Valiokunnan sosiaali- ja terveysministeriöltä saaman selvityksen mukaan vakuutusyhtiötä ei kuitenkaan voida yksipuolisesti velvoittaa muuttamaan muodostuneet vapaakirjat sijoitussidonnaisiksi, koska vakuutusyhtiöt harjoittavat toimintaansa elinkeinovapauden ja vakuutusyhtiölain ja vakuutuslainsäätönsä puitteissa ja vakuutuslainsäätönsä määrää sen, millaiset ehdot vakuutukseen tai vapaakirjaan soveltuvat.

Arvoisa puhemies! Sitten tässä tehdään myöskin eläkkeen maksaminen määräaikaisena ja kertakorvauksena mahdolliseksi. Käsittelin niitä jo tuossa edellä, joten hyppään nyt tämän osuuden yli.

Arvoisa puhemies! Sitten ilmoitusvelvollisuudesta. Tähän teimme siis valiokunnan taholta muutoksia. Urheilijalain mukaan vakuutusyhtiön on ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle viimeistään 31. päivä joulukuuta, jos se aikoo rajoittaa lainmukaisen vakuutuksen tarjoamista tai lopettaa jopa sen tarjoamisen seuraavan kalenterivuoden joulukuun 31. päivän jälkeen. Näin ollen tarkoituksena on ollut turvata lainsäätäjälle kohtuullinen aika, eli siis vuosi, puuttua asiaan, jos vakuutusyhtiö ei ole enää halukas tarjoamaan tätä vakuutusta.

Valiokunnan kuulemisissa on tuotu esiin, että nykyinen ilmoitusvelvollisuus ei ole toiminut lain tarkoituksen mukaisesti, ja on ehdotettu, että ilmoitusaikaa pidennettäisiin kahteen vuoteen. Voimassa oleva sääntely mahdollistaa sen, että lainsäätäjälle jää kuitenkin vähintään vuosi aikaa toimeenpanoon ja näihin muutoksiin reagoimiseen, joten vaakakupin toisena osana on se, olisivatko vakuutusyhtiöt enää kiinnostuneita tätä toimintaa harjoittamaan, jos tuota ilmoitusaikaa pidennettäisiin. Sen sijaan valiokunnan saaman selvityksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden laajentaminen voisi siis heikentää nimenomaan vakuutuksen tarjoamishalukkuutta.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Valiokunta pitää perusteltuna laajentaa ilmoitusvelvollisuutta koskemaan sen sijaan vakuutuksenottajia, koska ilmoitusvelvollisuuden tarkoituksena on osaltaan turvata myös vakuutuksenottajan asemaa.

Valiokunta ehdottaa lakiehdotukseen lisättäväksi urheilijalain 16 a §:n muuttamista koskevan ehdotuksen, jonka mukaan vakuutusyhtiön on ilmoitettava vakuutuksen mahdollisesta rajoittamisesta tai lopettamisesta ministeriön lisäksi myös vakuutuksenottajalle.

Sitten vaihtoehtoisista toteuttamistavoista. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota siihen, että esityksestä on lausuntokierroksen jälkeen poistettu ehdotus, jonka mukaan urheilijoiden vanhuudenturvaa voitaisiin järjestää myös sitä varten perustettavassa lisäeläkesäätiössä tai lisäeläkekassassa. Tämä esitys on vaihtoehtojen eteenpäinviemisen kannalta kuitenkin monitöinen ja juridisesti lisäselvityksiä vaativa, joten ministeriö ei ole eikä hallitus sitä tässä esittämässä. Tähän liittyy myöskin EU-oikeudellista tulkintaa, joka käydään läpi siellä valiokuntamme mietinnössä.

On kuitenkin todettava, että selvityksen mukaan urheilijoiden eläketurvan järjestäminen muussa kuin vakuutusyhtiössä vaatisi siis laajaa selvittelyä sen osalta, voidaanko heidän vakuuttamiseen luoda vielä jokin erillinen kassajärjestelmä tai miten vakuutuskannan siirto henkivakuutusyhtiöistä erikseen perustettavaan kassaan toteutettaisiin. Tällä hetkellä vakuutusyhtiölaki siis sallii vakuutuskannan siirron ainoastaan toiseen vakuutusyhtiöön.

Valmistelun yhteydessä on selvitetty eläkekassavaihtoehdon lisäksi myös mahdollisuutta siirtää urheilijalain mukainen vakuuttaminen Maatalousyrittäjien eläkelaitos Melan hoidettavaksi — ja vaikka se tuntuukin ihmeelliseltä, niin haluan muistuttaa, että myös tieteen ja taiteen apurahansaajien työeläkevakuuttaminen on järjestetty jo nyt nimenomaan Melassa erillisen kassavaihtoehdon sijasta. Tämä tietenkin takaisi sen, että vakuutusten saatavuus ei olisi enää riippuvaista markkinoilla olevien vakuustoihimijoiden tarjonnasta. Esityksen mukaan vaihtoehto olisi kuitenkin vaatinut Melan osalta järjestelmämuutoksia ja siirtymäaikaa, eikä lakimuutosta olisi voitu saada voimaan nyt suunnitellulla ja välttämättömällä tarpeen mukaisella aikataululla. Siksi valiokunta ehdottaakin tästä asiasta lausumaa, että tätä asiaa tosiasiaissa vielä tutkittaisiin jatkossa, ja näin eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää urheilijoiden vakuutusturvan järjestämistä erillisessä eläkekassassa tai Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa urheilijan vakuutusturvan vakauden ja ennakoitavuuden lisäämiseksi sekä kehittää urheilijan sosiaaliturvaa pitkäjänteisesti kokonaisuutena yhteistyössä alan toimijoiden kanssa.

Lisäksi kiinnitämme valiokunnan mietinnössä huomiota seurantaan ja myöskin epäkohtien korjaamiseen viipymättä, kun tilanne tässä jatkossa kehittyy.

Arvoisa puhemies! Tässä tämä kokonaisuus, joka on yksimielinen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset puheenjohtajalle esittelystä. — Sitten edustaja Hänninen.

18.35 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Minulle urheilu ei ole ollut pelkkä harrastus. Se on ollut työ, elämäntapa ja kova koulu. Se on ollut merkittävä osa elämäni. Vaikka lopetin kilpaurheilun, nyrkkeily ja liikunta ovat pysyneet vahvasti elämässä mukana.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Urheilu-ura opettaa kurinalaisuutta, vastuuta ja itsensä likoon laittamista, mutta sen se opettaa myös, että mikään ura ei kestä ikuisesti, ei urheilijan ura eikä kansanedustajan ura. Harva huippu-urheilija päättää uransa juhlapuheeseen. Tiedän sen, kuinka ura päättyy hiljaa loukkaantumiseen, iän tuomiin rajoihin tai muuhun yhtä yleiseen syyhyn. Sen jälkeen edessä on uusi elämä, usein vielä kohtuunuorena, mutta ilman sitä turvaa, joka monilla muilla työntekijöillä on itsestäänselvä.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys tarttuu aitoon ja akuuttiin ongelmaan. Se on paitsi tarpeellinen myös oikeudenmukainen. Se korjaa tilanteen, jossa urheilijoille säädetty lakisääteinen eläkevakuutus on jäänyt markkinoilla vaille tarjoajia. Tämä ei ole urheilijan valinta eikä urheilijan vika. Se on rakenteellinen ongelma, joka kuuluu lainsäätäjälle. Nyt tehdään siis se, mitä vastuullisen yhteiskunnan kuuluu. Meidän tehtävämme on varmistaa, että lakisääteinen turva on myös tosiasiallisesti saatavilla.

Tämä on pieni laastari oikeaan ruhjeeseen. Siksi meidän tulee jatkossa selvittää muitakin tapoja urheilijan vakuutusturvan vakauden ja ennakoitavuuden lisäämiseksi sekä kehittää urheilijan sosiaaliturvaa pitkäjänteisesti kokonaisuutena. Turvallisuus ei voi olla vain tekstiä ilman todellista käytäntöä. Mahdollisuus käyttää sijoitussidonnaisia eläkevakuutuksia vastaa tätä päivää ja vakuutusmarkkinoiden todellisuutta. Samalla se antaa urheilijalle pidemmän aikavälin kannalta paremman mahdollisuuden saada työstään myös vanhuudenturvaa.

Arvoisa puhemies! Urheilijoiden urat ovat lyhyitä, minkä vuoksi monilla eläkekertymät jäävät hyvin pieniksi. Siksi pidän erityisen tärkeänä sitä, että tämä esitys mahdollistaa pienten eläkesäästöjen maksamisen kertasuorituksena sekä eläkkeen maksamisen määräaikaisena urheilijan omalla suostumuksella. On vaikea perustella, miksi suomalaisen urheilijan olisi saatava eläkettään muutamien kymmenien eurojen kuukausierinä, kun järkevä kertakorvaus auttaisi uuden elämän rakentamisessa. Siksi tämä ei ole holtitonta vapautta vaan realismin tuomista järjestelmään, joka on aiemmin kohdellut urheilijoita mekaanisesti vain paperilla.

Arvoisa puhemies! Urheilu opettaa vastuunkantoa, ja tämä esitys kunnioittaa sitä. Urheilija saa valinnanvapautta mutta myös vastuun, koska sijoitussidonnainen malli ei lupaa ilmaista varmuutta vaan antaa mahdollisuuden parempaan tulevaisuuteen pitkällä aikavälillä. Tämä on linjassa urheilijan arvojen kanssa. Yhteiskunta, joka nauttii urheilijoiden työstä, saavutuksista ja heistä kasvaneista esikuvista, ei saa kääntää heille selkäänsä silloin, kun urheilu-ura päättyy. Siksi tämä esitys vie meitä askeleen lähemmäs reilumpaa järjestelmää. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

18.41 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta on saanut mietinnön valmiiksi tähän hallituksen esitykseen, joka koskee urheilijan tapaturma- ja eläketurvaa. Lain ajatuksena on, että urheilijoiden vanhuudenturva voidaan jatkossa järjestää henkivakuutusyhtiössä nykyisen laskuperustekorkoon sidotun eläkevakuutuksen lisäksi myös sijoitussidonnaisella vakuutuksella. Esityksellä on tarkoitus korjata markkinoiden epäkohta, joka vaatii nopeaa reagointia. Vakuutusyhtiöt eivät enää tarjoa perinteistä tuotetta markkinaehtoisella ratkaisulla. Tämän vuoksi osa urheilijoista on jäämässä ilman lakisääteistä vanhuudenturvaa.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Sijoitussidonnainen malli tuo paremman tuotto-odotuksen pitkällä aikavälillä. Tämän lisäksi se lisää kilpailua, mikä laskee kuluja ja parantaa valinnanvapautta.

Arvoisa puhemies! Valiokunta esittää lain hyväksymistä pienin muutoksin ja yhdellä lausumaehdotuksella.

Kiitos hallitukselle tästä laista. On tärkeää, että ammattiuurheilijoiden vanhuudenturva saadaan varmistetuksi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.42 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Urheilu on ammattimaistunut, ja urheilijoita on jo päätoimisesti urheilemassa, ja he saavat siitä palkkaa. Siinä mielessä, vaikka määrät ovat vielä Suomessa varsin pieniä, kun katsotaan muussa palkkatyössä olevia, on hyvä, että tällainen lakimuutos on tässä meneillään ja tekeillä, koska on tämä ongelma, että he eivät saa näitä vakuutuksia ja heitä ei vakuuteta, kun ei ole tarjontaa. Siinä mielessä näen välivaiheena tämän muutoksen, ja meidän pitäisi päästä pitkällä aikavälillä sellaiseen tilanteeseen, että urheilijat olisi vakuutettu käytännössä samalla tavalla kuin muutkin työntekijät, ja siihen suuntaan tässä pitäisi mennä.

Itse kannatan erittäin paljon tätä lausumaehdotusta, joka täällä on, että valtioneuvosto selvittää urheilijan vakuutusturvan järjestämistä erillisessä eläkekassassa tai Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa urheilijan vakuutusturvan vakauden ja ennakoitavuuden lisäämiseksi. Siinä mielessä sanoisin, että ehkä kannattaisi hakea näitä nykyisin toimivia järjestelmiä. Tämä Mela-vaihtoehto on mielestäni parempi vaihtoehto, koska, niin kuin edustaja Kiuru tässä äsken esittelystä totesi, siellä jo osa taiteilijoista ja muista on vakuutettuina. Tässä mielessä se voisi olla luonteva vaihtoehto.

Tämä lakiesitys pitää viedä nyt tässä eteenpäin, että me saadaan urheilijat vakuutettua eläketurvan osalta, mutta sitten jatkossa pitäisi päästä siihen, että he olisivat esimerkiksi Melassa vakuutettuina tai sitten jo niin pitkälle mentäisiin, että joku muu työeläkeyhtiö voisi hoitaa vakuuttamisen näitten osalta. Ehkä tämä Mela-vaihtoehto on tässä nytten realistisin vaihtoehto, jos ajatellaan sitä, miten tässä päästäisiin parhaiten eteenpäin. On hyvä, että tätä korjataan ja nyt yritetään löytää ratkaisuja. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru.

18.44 **Krista Kiuru sd:** Arvoisa puhemies! Kyllä koko sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsenistö on tukenut tätä ehdotusta siksi, että mitään muuta ei ole tehtävissä. Tämähän on ihan hirvittävä tilanne, että urheilijoilta on lähdössä eläketurva pois, ellei tätä esitystä tehdä. [Lauri Lyly: Just näin!] Näin ollen totta kai kaikki tätä halutaan eteenpäin olla viemässä.

Mutta ei se ammattiuurheilijoiden joukko ole kyllä kovin tyytyväinen tähän askeleen pituuteen. Tämä on oikeastaan aika käsittämätöntä, miten tässä näin pääsi käymään. Hallitusohjelmassa luki kolme vuotta sitten, että pannaan tämä urheilijoiden eläketurva kuntoon. Nyt me istutaan tässä ihmettelemässä, että no, miksei se onnistunut. No, se ei onnistunut sen takia, kun kukaan ei kolmeen vuoteen huomannut, että ovat lähdössä vakuutukset alta. Sitten kun huomattiin, niin mikään muu vaihtoehto ei onnistunut, koska jos ruvetaan omaa eläkekassaa perustamaan, tulee aika iso EU-tasoinen

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

direktiivisääntelyyn liittyvä keskustelu eteen, että millä tavalla niissä reunaraameissa saataisiin tällainen oma eläkekassa aikaan.

No, olisivat voineet tietenkin terhakkaan sosiaali- ja terveysministeriön virkakunta ja esittelevä ministeri panna tämän saman tien kuntoon, kun olisi annettu urheilijoille mahdollisuus päästä Melan piiriin, mutta kolmeen vuoteen ei kenelläkään tullut tällainen mieleen. [Lauri Lyly: Just näin!] Nyt valiokunta laittaa yksimielisen ponnin ja ihmettelee, miksei tätä tehty ajoissa. Kun me oltaisiin mielellään säädetty heidät suoraan sinne Melaan, niin nyt loppuu aika kesken, koska lausuntokierroksella todettiin, että tämä olisi hyvä vaihtoehto. Kaikki olivat sitä mieltä, että olisi hyvä vaihtoehto, mutta ei vain ehditty tekemään.

Minä vain kysyn, miksi meni kolme vuotta siihen, että ei saatu mitään aikaiseksi. Nyt joudutaan tekemään näin vaikea eläkejärjestelmä sen takia, että nämä ihmiset pääsisivät edes jonkun eläketurvan piiriin. Kyllähän tämä on hävettävää. Siis minun on tosi vaikea sanoa, että kyllä nyt osui lankulle, nyt kiskaistiin kiekko pitkään pätyyn. Tässä ei ole kyllä minkäänlaista varaa sanoa, että tämä niin kuin osui lankulle. Tämähän meni ihan vihkoon. Urheilijatermein meidän pitäisi kaikkien panna, tiedättekö, itsemme johonkin pukukoppiin vähän keskustelemaan, miten tässä näin pääsi käymään.

Eikä kyllä palaute ole sellaista, että tässä saisi taputeltua siinä paisteessa, että hyvin meni. Eihän kenellekään suomalaiselle tehdä tällaisista eläkejärjestelmästä oikeassa maailmassa. Ihmisten eläketurvasta pitää pitää huolta, olivatpa he, kuulkaa, vaikka bussinkuljettajia tai yritysjohtajia tai olivatpa he yksityisiä yrittäjiä tai olivatpa he maatalousyrittäjiä tai olivatpa he urheilijoita. Kyllä ammattiurheilijatkin ansaitsisivat sen, että heidänkin eläketurva olisi laitettu kuntoon. Tässä me nyt sitten istutaan sanomassa, että mitään ei ollut tehtävissä, ei pystytty hoitamaan tätä porukkaa Melaan. Jos valmistelu olisi alkanut vähän aikaisemmin, niin maailma olisi ollut ihan erinäköinen, mutta tässä sitä ollaan. Olen pahoillani, että tämän enempään ei pystytty, mutta viesti on selvä, [Puhemies koputtaa] kun lukee tämän lausuman: valtioneuvostolla on nyt länget kaulassa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 65/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle työnhakijan avointen korkeakouluopintojen aikaista työttömyysturva-oikeutta koskevaiksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 86/2026 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 4/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 4/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Edustaja Lyly, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Keskustelu

18.48 **Lauri Lyly sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Varsinainen puheenjohtaja on estynyt, ja varapuheenjohtaja esittelee nyt tämän mietinnön:

Arvoisa rouva puhemies! Ollaan käsittelemässä sitä, että työttömyysturvalakia muutettaisiin sillä tavalla, että yli 25 vuotta täyttäneillä työnhakijoilla olisi mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysturvaetuutta menettämättä yliopistossa, ammattikorkeakoulussa, kansalaisopistossa ja kesäyliopistossa. Samalla työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia ja kotoutumisen edistämisestä annettua lakia muutettaisiin siten, että työttömyysetuudella tuettuina omaehtoisina opintoina ei voisi enää opiskella avoimia korkeakouluopintoja.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksellä yritetään lisätä työttömyysturvalla opiskelua, mikä on tässä hyvä asia. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta toteaa, että hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset helpottavat työttömien työnhakijoiden mahdollisuuksia opiskella avoimia yliopisto-opintoja ja avoimia ammattikorkeakouluopintoja. Muutokset vähentävät myös työttömyysetuuden saamisen edellytysten selvittämiseen liittyvää hallinnollista taakkaa ja vähentävät etuuden maksamisessa syntyviä viipeitä eli katkoja, jotka johtuvat opiskelun työvoimapolitiittista arviointia koskevien lausuntojen odottamisesta.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa kiinnitettiin kuitenkin huomiota riskiin opintotuen korvautumisesta työttömyysetuudella. Työnhakijan avoimet korkeakouluopinnot yliopistossa, ammattikorkeakoulussa, kansalaisopistossa ja kesäyliopistossa ovat nykyisin yleensä sivutoimisia eivätkä vaikuta etuusoikeyteen. Ehdotetut muutokset voivat lisätä julkisen talouden menoja, jos suuri joukko opiskelijoita ryhtyy opiskelemaan avoimia korkeakouluopintoja siten, että opinnoista muodostuu laajoja kokonaisuuksia, jotka myöhemmin sisällytetään korkeakoulututkintoon. Tässä tilanteessa työttömyysetuudesta saattaisi muodostua opintotukea korvaava etuus. Valiokunta kuitenkin toteaa, että edellä mainittua riskiä on pyritty ehkäisemään sillä, että muutoksiin esitetään 25 vuoden ikärajaa. Lisäksi avointen korkeakouluopintojen mahdollisuuden arvioidaan esityksessä vähentävän edellä kuvattua riskiä.

Kansanopistot olivat tässä lakiesityksessä yhtäältä mukana valmisteluvaiheessa, mutta ne jäivät pois, ja valiokunta totesi tästä, että kansanopistoissa järjestetyt opinnot poikkeavat laajuutensa osalta muista edellä mainituista opinnoista ja työ- ja elinkeinoministeriö arvioi yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa, että jos kansanopistojen toteuttama avoin korkeakouluopetus olisi sisällytetty muutokseen, sosiaaliturvamenot kasvaisivat arviolta noin neljä ja puoli miljoonaa euroa vuodessa, kun esityksestä on muuten arvioitu aiheutuvan vain vähäisiä menovaikutuksia. Tämä oli hallituksen esityksessä se syy, minkä takia kansanopistot jäivät tästä pois.

Arvoisa rouva puhemies! Paljon puhuttiin ammatillisista opinnoista, ja valiokunnan asiantuntijakuulemisessa tuotiin esille, että avoimia opintoja ovat hyödyntäneet suurelta osin korkeakoulutetut henkilöt. Kuitenkin iso osa työttömistä on toisen asteen koulutuksen tai pelkän perusasteen suorittaneita, joille ammatilliset opinnot olisivat usein luontevampia ja tehokkaampia työllistymisen kannalta. Valiokunnan selvityksessä saatiin palautetta aika paljon siitä, että ammatilliset opinnot ja myös yliopistojen niin sanotut erillisopinto-oikeudella järjestetyt opinnot olisi tullut sisällyttää muutokseen. Tästä syystä työelämä- ja tasa-arvovaliokunta lisäsi tähän lausumaehdotuksen. Lausumaehdotus on: ”Eduskunta

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

edellyttää, että valtioneuvosto selvittää, millä edellytyksin ammatillisten opintojen ja yliopistojen niin sanotulla erillisopinto-oikeudella järjestettyjen opintojen opiskeleminen työttömyysetuutta menettämättä voisi olla työnhakijoille mahdollista ja millaisia kustannuksia siihen liittyy. Selvitys on annettava työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle vuoden 2027 huhtikuun loppuun mennessä.”

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen 86/2026 sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen ja että eduskunta hyväksyisi tuon lukemani lausuman. Päätös on yksimielinen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

18.54 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Käsittelemme nyt hallituksen esitystä, jolla helpotetaan työttömyysturvalla opiskelua. Sen tavoitteena on, että yli 25-vuotias työtön työnhakija voisi jatkossa opiskella avoimia korkeakouluopintoja ilman pelkoa työttömyysturvan menettämisestä. Kyse on siis ennen kaikkea siitä, miten suhtaudumme oma-aloitteisuuteen, osaamisen kehittämiseen ja työnhaun tukemiseen. Työllistymistä tukevan tekemisen tulee aina olla kannattavaa.

Arvoisa puhemies! Suomalainen työelämä muuttuu nopeasti. Monella alalla osaamisvaatimukset kasvavat, ja työn hakeminen ilman ajantasaista osaamista voi olla vaikeaa. Tässä tilanteessa jokainen mahdollisuus päivittää omaa osaamistaan on arvokas. Tämä esitys lähtee liikkeelle ajatuksesta, että järjestelmän ei pidä rangaista aktiivisuudesta vaan tukea sitä. Kun työtön työnhakija haluaa käyttää aikaansa opiskeluun ja osaamisensa kehittämiseen, yhteiskunnan tehtävä ei ole asettaa tälle tarpeettomia esteitä.

Nykytilanteessa työttömyysturvajärjestelmä on ollut suotta monimutkainen ja passivoiva. Lyhyet opinnot ovat sallittuja, mutta pidemmät kokonaisuudet voivat johtaa väliaikaiseen työttömyysturvan menetykseen. Tämä aiheuttaa turhaa epävarmuutta ja byrokratiaa. Siksi korjaamme tätä ongelmaa. Jatkossa avoimilla korkeakouluopinnoilla ei olisi vaikutusta työttömyysturvaan yli 25-vuotiaiden osalta eikä opintoja tarvitsisi erikseen ilmoittaa viranomaisille. Tämä selkeyttää järjestelmää, vähentää hallinnollista työtä ja antaa ihmisille varmuuden siitä, että omaehtoinen osaamisen kehittäminen on mahdollista.

Tätä esitystä käsitellessään työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on aivan oikein nostanut esiin, että lain hengen mukaista olisi myös selvittää mahdollisuus opiskeluun erillisopinto-oikeudella ja siitä seuraavat kustannukset. Näin opiskelua voitaisiin helpottaa entistä paremmin.

Arvoisa puhemies! On tärkeää korostaa, että tämä uudistus ei muuta työttömyysturvaa opiskelun väyläksi työnhaun sijaan. Työnhakijan velvollisuudet säilyvät ennallaan. Jatkossakin työtä on haettava, sitä on oltava valmis ottamaan vastaan, jos sitä on tarjolla, ja työllistymistä edistäviin palveluihin on osallistuttava. Kyse ei siis ole passiivisuudesta vaan aktiivisen työnhaun tukemisesta. Työttömyysturvalla opiskelun ei tule olla taloudellisesti opintotukea houkuttelevampi vaihtoehto, eikä mahdollisesta sivutoimisesta opiskelusta pidä tulla tosiasiallisesti päätoimista. Työttömyysturva on ensisijaisesti työllistymistä varten.

Arvoisa puhemies! Tämä uudistus on askel kohti joustavampaa, kannustavampaa ja selkeämpää järjestelmää. Se tukee omaehtoista aktiivisuutta, vähentää turhaa byrokratiaa ja vahvistaa osaamista. Samalla meidän on kuitenkin huolehdittava siitä, että järjestelmä pysyy oikeudenmukaisena ja kestäväenä myös pitkällä aikavälillä. Siksi vaikutusten

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

seuranta on tärkeää. Työntekoon ja työn vastaanottamiseen tulee kannustaa niin nyt kuin myös tulevaisuudessa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

18.59 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies! Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys sekä siihen liittyvä työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö ovat erittäin tärkeä ja tervetullut uudistus suomalaisessa työttömyysturvajärjestelmässä. Esityksen mukaan työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä yliopistossa, ammattikorkeakoulussa, kansalaisopistossa ja kesäyliopistossa.

Työelämä ei ole enää suora polku yhdellä tutkinnolla eläkkeelle. Yhä useammin tarvitaan täydennyskoulutusta, uudelleen kouluttautumista ja osaamisen jatkuvaa päivittämistä. Juuri tässä avoimet korkeakouluopinnot ovat keskeisessä roolissa. Ne mahdollistavat joustavan, nopean ja matalan kynnyksen tavan kehittää osaamista työnhaun rinnalla.

Hallituksen esitys tunnistaa tämän todellisuuden. Se purkaa esteitä, jotka ovat aiemmin voineet estää työttömiä työnhakijoita tarttumasta opiskelumahdollisuuksiin. Samalla se kannustaa aktiivisuuteen eli siihen, että työnhakija ei jää passiivisesti odottamaan vaan kehittää itseään ja parantaa työllistymisedellytyksiään.

Valiokunnan mietintö tukee tätä suuntaa. Se korostaa, että uudistus lisää järjestelmän ennakoitavuutta ja oikeudenmukaisuutta. Työnhakijan tilanne ei saa olla epäselvä tai epävarma sen suhteen, voiko hän opiskella vai ei. Selkeät pelisäännöt ovat sekä työnhakijan että viranomaisten etu.

Arvoisa puhemies! Pidän tätä hallituksen esitystä ja valiokunnan mietintöä hyvin valmisteltuna ja tasapainoisena kokonaisuutena. Se tukee työllisyyttä, vahvistaa osaamista ja tekee järjestelmästä inhimillisemmän ja toimivamman. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lundén.

19.01 **Mikko Lundén ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Me kaikki tiedämme, miten haastava työllisyystilanne on ollut Suomessa. Vaikka ihmiset etsivät aktiivisesti töitä itselleen, he ovat voineet samalla haluta kehittää omaa osaamistaan ja opiskella työnhaun ohella avoimessa korkeakoulussa, ja se on vain ja ainoastaan hyvä asia, että ihmiset pitävät itsensä aktiivisina ja esimerkiksi opiskelevat osa-aikaisesti, jos töitä ei ole löytynyt. Työttömänä opiskelu on kuitenkin johtanut välillä tilanteisiin, joissa ihmisen toimeentulo on saattanut vaikeutua, ja syynä vain se, että on opiskellut työttömänä. Joissakin tapauksissa opiskelu on voitu tulkita kokoaikaiseksi toiminnaksi, jolloin työttömyysetuuden maksaminen on yhtäkkiä lopetettu. Moni on joutunut selvittämään opintojaan viranomaiselle ja odottamaan päätöksiä. Silloin moni on varmasti pohtinut, miksi heitä rangaistaan opiskelusta viemällä työttömyysetuus.

Arvoisa rouva puhemies! Minun on hyvin vaikea käsittää, miten oman osaamisen kehittäminen voisi olla ihmisen itsensä tai yhteiskunnan kannalta huono asia. Päinvastoin mitä useampi ihminen opiskelee ja kehittää omaa osaamistaan, he todennäköisesti myös työllistyvät paremmin ja nopeammin, ja sitähän me kaikki haluamme, että yhä useampi saadaan työelämän pariin. Siksi on hyvä, että jatkossa yli 25-vuotias työtön työnhakija voi

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

suorittaa avoimia korkeakouluopintoja yliopistoissa, ammattikorkeakouluissa, kansalaisopistoissa ja kesäyliopistoissa ilman pelkoa siitä, että he automaattisesti menettäisivät työttömyysetuuden. Toki jatkossakin työnhakijalla on edelleen velvollisuus hakea ja vastaanottaa työtä, jos sellaista tarjotaan. Se ei muutu tämän esityksen myötä mihinkään. Kyse on siitä, että jatkossa järjestelmä joustaa ja siinä on mukana maalaisjärkeä. Samalla kevennämme viranomaisten työtä, kun heidän ei tarvitse olla jatkuvasti arvioimassa tai käyttämässä jokaisen työttömän opintosuoritusta, että vaikuttavatko ne työttömyysturvaan vai eivät. Se säästää aikaa viranomaisilta, mutta myös työnhakijoilta, kun ei tarvitse olla kirjoittamassa selvityksiä opinnoista tai pelätä sitä, että työttömyysetuuden maksu lakkaa yhtäkkiä.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta on kuitenkin kiinnittänyt huomiota siihen, että yleensä avoimia korkeakouluopintoja hyödyntävät ne ihmiset, joilla on jo valmiiksi korkeakoulututkinto. Kun mietimme työttömiä työnhakijoita, heille taas ammatillinen koulutus saattaisi olla se parempi ja nopeampi reitti työllistyä kuin korkeakouluopinnot. Siksi on tärkeää, että hallituksen tulee selvittää mahdollisuutta laajentaa vastaava opinto-oikeus myös ammatillisiin opintoihin sekä yliopistojen erillisopinto-oikeudella järjestettyihin opintoihin.

Arvoisa rouva puhemies! Työttömyys on monelle jo valmiiksi hyvin stressaavaa ja raskasta aikaa, joka vaikuttaa ihmisen arkeen, perheeseen ja toimeentuloon. Jos työtä ei heti löydy, on vain ja ainoastaan oikein, että työttömällä on mahdollisuus työnhaun ohessa saada arkeen tavoitteita, kuten opintoja, joilla kehittää omaa osaamistaan ja parantaa sitä kautta mahdollisuuksia saada työpaikka. Tämä esitys onkin erittäin odotettu ja tervetullut. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.04 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Vielä tähän hyvään esitykseen sellainen huomio, että nyt kun tämä työttömyysaika ollaan helposti aika passiivisesti ja haetaan sitä työtä, se aika olisi erittäin otollinen myös siihen, että omaa osaamista kehitetään sinä aikana, kun ollaan työttömänä, ja tässä nyt avataan avoimen yliopiston ja korkeakouluopiskelijoille mahdollisuus. Mutta tämä vähän eriarvoistaa työttömiä, ja koska meillä on paljon ammatillisen koulutuksen tai matalamman koulutuksen omaavia henkilöitä, niin heille pitää myös mahdollistaa tämä vastaava opiskeluoikeus. Sen vuoksi tämä lausunto on tähän yksimielisesti todettu, että tämän tyyppinen selvitys tehdään, niin että seuraavaa hallitusohjelmaa kun ollaan tekemässä, voidaan myöskin katsoa, miten tämä osio pystytään sitten ottamaan mukaan ja edesautetaan heidän opiskeluaan työttömyysturvalla. Totta kai se velvoite ottaa uutta työtä vastaan on olemassa, mutta opiskelu olisi sitten mahdollista työttömyysturvalla.

Arvoisa rouva puhemies! Asiantuntijalausunnoissa Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö piti tätä hyvänä, sillä tämä ”on omiaan selkiyttämään lainsäädäntöä ja vähentää epävarmuutta aloittaa koulutus” ja sitten vapauttaa työvoimaviranomaisten resursseja muuhun valmentavaan työhön, kun näitä tehdään, ja tämän on arvioitu myös vähentävän työttömyyskassojen työtä. Eli tämä on sinänsä hyvä asia myöskin siltä taholta. Työttömien Keskusjärjestö kannattaa esitystä mutta kantoi huolta siitä, että pitäisi olla monipuolisia mahdollisuuksia edistää työllistymistään ja aktiivisuuttaan. Sitten he toivat myös esille sen, että työttömällä on heikko toimeentulo ja kurssien keskihinta kansalaisopistossa on

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

noin 70 euroa ja sitten avoimen yliopiston opinnot ovat kalliimpia. Esimerkiksi Helsingin yliopiston yhden opintopisteen hinta on noin 15—45 euroa, ja tyypillinen viiden opintopisteen kurssi maksaa 75:stä 225 euroon, ja lukuvuoden 60 opintopisteen hinta olisi noin 900—2 700 euroa, niin että puhutaan jo aika merkittävistä summista, ja he kantavat tästä huolta.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä on pieni opiskelijamäärä nyt tällä hetkellä, mutta epäilen, että tämä tulee kasvamaan, ja sitten se tulee ehkä viemään sitä tilaa myöskin jatkossa näitten osalta. Toivon mukaan tämä viedään eteenpäin niin, että me saadaan myöskin ammatilliset opiskelut tähän mukaan, ja toivottavasti mahdollisimman pian. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 86/2026 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisen osakeyhtiön sidosyksikköaseman edellytyksistä, sen omistaman tutkimusinfrastruktuurin yhteiskäytöstä sekä varautumisvelvollisuudesta

Hallituksen esitys HE 18/2026 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 6/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 6/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Haatainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.08 Tuula Haatainen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Tieteen tietotekniikan keskus Oy eli CSC-nimisen osakeyhtiön sidosyksikköaseman edellytyksistä, sen omistaman tutkimusinfrastruktuurin yhteiskäytöstä sekä varautumisvelvollisuudesta. Esitys liittyy eduskunnassa käsiteltävänä olevaan julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön muuttamista koskevaan esitykseen, ja esityksissä ehdotettujen lakien on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti.

CSC:n toiminnan tarkoituksena on kehittää ja tarjota suomalaisen tutkimuksen, opetuksen, kulttuurin, hallinnon ja tietohallinnon tieto- ja viestintätekniisiä palveluja opetus- ja kulttuuriministeriölle, korkeakouluille ja tutkimukselle sekä opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalle sekä muulle julkiselle hallinnolle. CSC:n tehtävänä on ylläpitää ja kehittää opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan keskitettyä ict-infrastruktuuria. Siihen kuuluvat muun muassa kansalliset supertietokoneet sekä CSC:n hallinnoima ja osin EU:n rahoittama ja sen jäsenmaiden käytössä oleva LUMI-

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

supertietokone, kansallinen tieteellisen laskennan ympäristö ja tutkimuksen tietoverkko sekä koulutuksen ja tutkimushallinnon palvelut. Hallituksen esitys kytkeytyy myös lähitulevaisuudessa käyttöön otettavaan LUMI AI -supertietokoneen käyttöön.

Sivistysvaliokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana. Valiokunnan mietintö on yksimielinen.

Sivistysvaliokunta puoltaa hallituksen esityksen ehdotusta säättää siitä, että CSC:hen ei sovelleta hankintalainsäädännön muuttamista koskevassa esityksessä ja talousvaliokunnan mietinnössä ehdotettua edellytystä kymmenen prosentin vähimmäisomistusosuudesta. Tämä tarkoittaa, että CSC:n katsotaan olevan jatkossakin valtion ja yliopistojen sekä ammattikorkeakoulujen sidosyksikkö, kun sitä koskevat muut hankintalainsäädännön mukaiset edellytykset täyttyvät. CSC:n tarjoamat palvelut liittyvät kiinteästi kansallisen koulutusjärjestelmän sekä korkeakoulujen harjoittaman koulutus- ja tutkimustoiminnan ylläpitämiseen, sen toteuttamiseen ja tukemiseen. Yhtiöllä on merkittävä rooli Suomen tieteen kansainvälisen tason tutkimuspalvelujen ja huippututkimuksen edellytysten tarjoajana. Aineistojen tulee olla säilyttämisen ohella käytettävissä viranomaistehtävien, tutkimuksen ja yleisöpalvelun tarpeisiin, ja on tärkeää, että tutkimusinfrastruktuurin käyttötarpeet tunnistetaan ja turvataan CSC:n palvelutuotannossa.

Sivistysvaliokunta kannattaa myös hallituksen esityksen ehdotusta siitä, että CSC:llä on mahdollisuus myydä kansallisten supertietokoneiden laskentakapasiteettia taloudellisiin tarkoituksiin, kun siihen vuosittain kohdistettu kapasiteetti on enintään 20 prosenttia yhtiön vuotuisesta kokonaislaskentakapasiteetista. Edellytyksenä on lisäksi, että kansallisten supertietokoneiden suurlaskentakapasiteettia voidaan myydä vain siltä osin kuin sitä ei tarvita korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten omaan käyttöön, mikä korostaakin korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten tarpeiden ensisijaisuutta. Ehdotettu 20 prosentin ulosmyyntiraja koskee vain kansallisten supertietokoneiden kapasiteetin käyttöä, muilta osin noudatetaan hankintalain mukaista viiden prosentin ulosmyyntiä. Ehdotettu sääntely helpottaa erityisesti yritysten ja muiden taloudellisiin tarkoituksiin laskentakapasiteettia käyttävien toimijoiden mahdollisuuksia suunnitella suurteholaskennan käyttöä omaan tutkimus- ja kehitystoimintaansa pitkäjänteisesti.

Ehdotetun lain mukaan CSC:n tulee valmiussuunnitelmin ja toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimilla varmistaa hallinnoimansa tutkimusinfrastruktuurin sekä muiden palvelujensa toimintavarmuus myös poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa. Sivistysvaliokunnan näkemyksen mukaan myös CSC:n varautumisvelvollisuudesta säättäminen on perusteltua, koska CSC:n palvelut ovat keskeisiä tutkimukselle, koulutukselle myös kulttuuriperinnölle ja viranomaistehtäville. Kotimainen ja eurooppalainen laskenta- ja datainfrastruktuuri sekä niiden toimintavarmuudesta huolehtiminen ovat myös keinoja vähentää riippuvuutta Euroopan ulkopuolisista palveluista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Sitten edustaja Rintamäki.

19.13 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki CSC — Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisen osakeyhtiön sidosyksikköaseman edellytyksistä, sen omistaman tutkimusinfrastruktuurin yhteiskäytöstä sekä varautumisvelvollisuudesta. Esityksen ytimessä on CSC:n sidosyksikköaseman selkeyttäminen. Tämä on välttämätöntä, jotta julkinen sektori voi

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

tehokkaasti hyödyntää CSC:n palveluja ilman tarpeetonta hallinnollista kuormaa. Samalla varmistetaan, että toiminta pysyy EU:n sääntelyn mukaisena ja avoimena. Hallituksen linja on perusteltu. Tutkimus- ja koulutussektorille on turvattava vakaa, kustannustehokas ja laadukas infrastruktuuri.

Arvoisa puhemies! Toinen keskeinen osa esitystä koskee tutkimusinfrastruktuurin yhteiskäyttöä. Tämä on erityisen tärkeää tilanteessa, jossa datan määrä kasvaa nopeasti ja tutkimus edellyttää yhä enemmän suurteholaskentaa ja kansainvälistä yhteistyötä. Yhteiskäytön periaatteet varmistavat, että infrastruktuuri palvelee laajasti eri toimijoita: yliopistoja, tutkimuslaitoksia ja myös julkishallinnon tarpeita.

Lisäksi esitys vahvistaa varautumisvelvollisuutta. Nykyisessä turvallisuusympäristössä tämä on välttämätöntä. CSC:n ylläpitämä digitaalinen infrastruktuuri on kriittinen osa suomalaisen yhteiskunnan toimintakykyä. On oikein, että varautumista, jatkuvuuden hallintaa ja kyberturvallisuutta koskevat veloitteet kirjataan selkeästi lakiin. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 18/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle Suomen jäsenosuuden korottamisesta Kansainvälisessä valuuttarahastossa ja Suomen Pankille myönnettävästä valtioneuvoston Kansainvälisen valuuttarahaston jäsenosuuden käytöstä mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta, NAB-järjestelyn vakuudeksi sekä Kansainväliselle valuuttarahastolle annettavan lainan vakuudeksi

Hallituksen esitys HE 88/2026 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 13/2026 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi ja antoi suostumuksensa mietinnön mukaisesti hallituksen esityksessä HE 88/2026 vp tarkoitetun Suomen jäsenosuuden korottamisen Kansainvälisessä valuuttarahastossa ja Suomen Pankille myönnettävän valtioneuvoston Kansainvälisen valuuttarahaston jäsenosuuden käytöstä mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta, NAB-järjestelyn vakuudeksi sekä Kansainvälisen valuuttarahaston kanssa tehtävästä kahdenvälisestä lainasopimuksesta mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta. Asian käsittely päättyi.

11. Lakialoite laeiksi perusopetuslain 31 §:n ja varhaiskasvatuslain 11 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 6/2026 vp Tiina Elo vihr ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Keskusteluun varataan käytännön mukaan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Edustaja Elo, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.16 **Tiina Elo vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Terveyttä edistävän ravitsemuksen vahvistaminen on yksi vaikuttavimmista keinoista parantaa koko väestön toimintakykyä, ehkäistä kansansairauksia ja hillitä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia. Tämä keino kannattaa hyödyntää maksimaalisesti, ja avainasemassa tässä on joukkoruokailu. Laaja joukko terveys- ja ruoka-alan toimijoita onkin nostanut esiin tarpeen edistää kansanterveyttä joukkoruokailun avulla. Ja kun puhutaan lasten ja nuorten hyvinvoinnista, on varhaiskasvatuksessa ja kouluissa tarjottavalla ruualla suuri merkitys. Suomalainen kouluruokailu on maailmanlaajuisesti ainutlaatuinen sosiaalinen innovaatio, josta kannattaa pitää kiinni ja jota kannattaa kehittää tämän päivän ja tulevaisuuden tarpeisiin. Terveyttä edistävä, säännöllinen ja monipuolinen syöminen on tärkeää kasvavalle lapselle ja nuorelle. Se tukee oppimista, hyvinvointia ja tasa-arvoa.

Kouluruoka ja sen laatu ovat herättäneet paljon keskustelua julkisuudessa. Ruoka-alan ammattilaiset tekevät valtavasti työtä ja hyvää kehittämistyötä reseptien kehittämiseksi yhdessä lasten ja nuorten kanssa, jotta ruoka maistuisi. Tärkeää on myös totutella erilaisiin makuihin ja monipuolisiin ruokiin.

Kansalliset ravitsemussuositukset ovat keskeinen lähtökohta terveellisten aterioiden koostamiseen. Siksi tein tämän lakialoitteen, jossa esitän, että velvollisuus noudattaa kansallisia ravitsemussuosituksia kirjattaisiin perusopetuslakiin ja varhaiskasvatuslakiin. Suomen kansalliset ravitsemussuositukset päivitettiin vuonna 2024, ja ne perustuvat laadukkaaseen tieteelliseen tutkimukseen ja johdonmukaiseen tutkimusnäyttöön. Ravitsemussuositukset on tarkoitettu hyödynnettäviksi terveydenhuollossa, ruokapalveluiden aterasunnittelussa, elintarvikkeiden tuotekehityksessä, viestinnässä sekä ravitsemusopetuksessa ja kasvatuksessa. Suositukset pohjaavat kesällä 2023 julkaistuihin pohjoismaisiin ravitsemussuosituksiin, joita laadittaessa käytiin läpi uusin tutkimusnäyttö ravinnon ja terveyden välisestä yhteydestä sekä ruuantuotannon ja kulutuksen ympäristövaikutuksista. Suosituksissa on huomioitu myös ajankohtaiset tiedot suomalaisten aikuisten ja lasten ruuankäytöstä ja ravintoaineiden saannista. Suositelluissa ruokavalioissa yhdistyvät monipuolisuus, tasapainoisuus, nautittavuus ja kohtuus.

Suosituksissa tunnistetaan, että suomalaisten ruokatottumukset ovat parantuneet viime vuosikymmeninä, mutta haasteena on edelleen liian suuri suolan ja tyydyttyneen rasvan sekä pieni kuidun saanti. Kasvipainotteisempi ruokavalio eli täysjyväviljan, kasvien, marjojen, hedelmien ja palkokasvien osuuden lisääminen ruokavaliossa edistäisi ihmisen ja ympäristön hyvinvointia. Lisäksi ruokavaliossa tulisi suosia tyydyttymättömän rasvan lähteitä, kuten kasviöljyjä, kalaa ja pähkinöitä, sekä rajoittaa suolan käyttöä.

Uusissa kotimaisissa ravitsemussuosituksissa huomioidaan ensimmäistä kertaa terveyden ohella laajasti myös ympäristön hyvinvointi. Ne ohjaavat kohti kasvipainotteisempia ruokavalioita ennen kaikkea terveys- mutta myös ympäristösyistä. Siksi ne ovat erinomainen väline planetaarisen terveyden edistämiseen, ihmisen ja luonnon toisiaan tukevan hyvinvoinnin ja terveyden vahvistamiseen.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Arvoisa puhemies! Ruuantuotanto aiheuttaa maailmanlaajuisesti noin neljänneksen kasvihuonekaasupäästöistä. Erityisen kuormittavaa ympäristölle on eläinperäinen ruuantuotanto. 2020-luvun alussa suomalaisen kuluttajan ilmastovaikutuksista noin viidennes syntyi ruuan kulutuksesta. Suurin osa keskimääräisen ruokavalion päästöistä aiheutui eläinperäisistä tuotteista, noin 65 prosenttia, erityisesti naudanlihasta ja maitovalmisteista. Maatalouden päästöistä taas 87 prosenttia aiheutuu kotieläintuotannosta ja vain 13 prosenttia kasviperäisestä tuotannosta.

Ruuan ympäristö- ja ilmastovaikutusten merkittävä vähentäminen edellyttää muutoksia niin ruokavalioissa kuin maatalous- ja elintarviketuotannossa. Negatiivisia ympäristö- ja ilmastovaikutuksia voidaan pienentää siirtymällä kasvipainotteisempaan ruokavalioon. Kansallisten ravitsemussuositusten mukaisilla ruokavalinnoilla voidaan vähentää ruokavalion ilmastovaikutuksia yli kolmanneksella.

Kasvipohjaisen ruuan lisääminen kansallisten ravitsemussuositusten mukaisesti perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa tuottaa hyvin todennäköisesti myös säästöjä. Greenpeacen julkaisema Kasvisruoka kannattaa -selvitys vuodelta 2025 osoitti, kuinka lihatuotteiden käytön puolittaminen ja niiden korvaaminen kasvipohjaisilla vaihtoehtoilla uusia kansallisia ravitsemussuosituksia mukaillen toisi kunnille merkittäviä säästöjä.

Suomessa myös kansalaiset tuntevat suositukset melko hyvin. Suositukset ovat vaikuttaneet kuluttajakäyttäytymiseen, ja vuonna 2025 esimerkiksi säilykepalkokasveja myytiin 14 prosenttia edellisvuotta enemmän. Tämä on perinteiselle ja vakiintuneelle tuoteryhmälle ihan huomattava hyppäys.

Arvoisa puhemies! Kansallisten ravitsemussuositusten mukainen koulu- ja päiväkotiruoka on kansanterveysteko. Selkeyden ja vaikuttavuuden parantamiseksi tämä asia kannattaa kirjata lakiin. Toivonkin tälle lakialoitteelleni eduskunnassa tukea.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset lakialoitteen esittelystä. Muita puheenvuoroja ei ole, eli keskustelu on päättynyt.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

12. Lakialoite laeiksi perusopetuslain 11 §:n ja yliopistolain muuttamisesta

Lakialoite LA 11/2026 vp Sara Seppänen ps ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässäkin totuttuun tapaan 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Edustaja Seppänen on ilmeisesti poissa. — Edustaja Rintamäki.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Keskustelu

19.23 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva lakialoite on tärkeä ja ajankohtainen uudistus perusopetukseen. Aloitteen keskiössä on teknisen työn ja teknologian aseman vahvistaminen ja nimenomaan niiden erottaminen omaksi itsenäiseksi oppiaineekseen. Olen itse allekirjoittanut tämän aloitteen, ja tein sen vakaasta uskosta siihen, että suomalaisen koulutuksen on pysyttävä kiinni ajassa ja katsottava rohkeasti eteenpäin.

Perinteinen tekninen työ on ollut pitkään arvokas osa suomalaista koulua, mutta maailma sen ympärillä on muuttunut. Elämme teknologiavetoisessa yhteiskunnassa, jossa digitaaliset ratkaisut, automaatio ja insinööriosaaminen vaikuttavat lähes kaikkiin elämän osa-alueisiin. Tässä todellisuudessa ei enää riitä, että teknologia on vain osana muita oppiaineita, sen on saatava oma selkeä ja vahva paikkansa. Tämä lakialoite tekee juuri sen. Se tunnistaa, että tekninen työ ja teknologia yhdessä muodostavat kokonaisuuden, joka kehittää oppilaiden ongelmanratkaisutaitoja, luovuutta ja käytännön osaamista. Se antaa lapsille ja nuorille valmiuksia ymmärtää maailmaa, jossa he elävät, ei vain käyttäjinä vaan myös tekijöinä.

Arvoisa puhemies! Aloitteen toinen keskeinen osa koskee opettajankoulutusta. On aivan ratkaisevaa, että meillä on riittävästi päteviä opettajia toteuttamaan tätä uudistusta. Siksi on erittäin perusteltua, että yliopistolakiin lisätään säännös, joka velvoittaa Turun yliopiston ja Oulun yliopiston järjestämään erillistä, vähintään 120 opintopisteen laajuista teknisen työn ja teknologian opettajankoulutusta. Tämä ei ole pelkkä hallinnollinen kirjaus, se on käytännön ratkaisu siihen, että uudistus voidaan toteuttaa laadukkaasti koko maassa. Ilman koulutettuja opettajia yksikään opetussuunnitelman muutos ei toteudu arjessa. Tällä varmistamme, että osaaminen rakennetaan kestävästi ja pitkäjänteisesti.

Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite on investointi tulevaisuuteen. Se tukee osaamista, jota Suomi tarvitsee niin teollisuudessa, innovaatioissa kuin koko yhteiskunnan kehityksessä. Samalla se vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa: jokaisella lapsella on oikeus oppia ymmärtämään teknologiaa, ei vain harvoilla ja valituilla. Siksi pidän tätä aloitetta erittäin kannatettavana. Toivon, että eduskunta tunnistaa sen merkityksen ja vie uudistusta eteenpäin rakentavassa hengessä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain ja verkon välityspalveluiden valvonnasta annetun lain 1 ja 17 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 82/2026 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 9/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 9.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 75/2026 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 9.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle tuotesektorilainsäädännön uudistamiseksi

Hallituksen esitys HE 41/2026 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 17/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 9.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 43/2026 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 18/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 9.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi elintarvikemarkkinalain ja oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 6 §:n ja 5 luvun 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 36/2026 vp
Valiokunnan mietintö MmVM 12/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 9.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 35/2026 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 7/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 9.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 5/2026 vp
Valiokunnan mietintö LaVM 15/2026 vp

Pöytäkirja PTK 61/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 9.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain, jätelain ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 47/2026 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 19/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 9.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

21. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtioneuvoston jäsenen tehtävään liittyvästä karenssista sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 90/2024 vp
Valiokunnan mietintö PeVM 4/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

22. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 9.6.2026 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.27.

Pöytäkirjan vakuudeksi: